

SVETOVÁ TERCHOVÁ

pf 2014

Foto - Kristián DOLLAN

Práve počas uvažovania nad obsahom tohto úvodníka prišla z Azerbajdžanu správa z kategórie nezabudnuteľných. Medzinárodná porota jednohlasne rozhodla, že prvok Terchovská muzika bude zapísaný do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO! V kútiku duše som síce veril, že by to mohlo vyjsť, ale informácia o fantastickom svetovom úspechu Terchovej mi 5. decembra 2013 predsa len vyrazila dych.

Vôbec netušim, či sme doma spôsobilí adekvátne pochopiť a najmä doceniť význam nášho spoločného triumfu (z pohľadu obce i Žilinského kraja). Vyše 120-ročná púť terchovskej muziky, ktorá sa začala v osade Kvočkovia a pomyselným generačným štafetovým kolíkom bola kontinuálne odovzdávaná mnohými muzikantskými

rodmi a obetavými nadšencami, vyústila do najprestížnejšieho medzinárodného uznania. V celej svojej kráse a majestátnosti sa potvrdilo, čo to môže znamenať, keď funguje prirodzené prepojenie historickej kontinuity a kolektívnej pamäti so samozrejmom identifikáciou s obecným, respektíve tradičným génom (duchom) miesta, v ktorom sa harmonicky prelína hrdosť na vlastný pôvod, kreativita a erudícia s interpretačným majstrovstvom. Viac si o tom všetkom povieme v ďalších vydaniach našich novín. Pripomeňme, že aj tieto noviny prispeli nezanedbateľnou troškou do spoločného mlyna. Od svojho vzniku (marec 1990) venujú maximálnu pozornosť dokumentácii, propagácii a prezentácii histórie i súčasnosti terchovskej muziky a miestnej ľudovej kultúry vôbec.

Milí naši čitatelia! Nezadržateľne sa blíži koniec starého roka. Dovoľte mi preto, aby som vám úprimne zavinšoval milostiplné a pokojné prežitie vianočných sviatkov v kruhu svojich najbližších. A nech je pre nás všetkých nový rok 2014 lepší, než aký v skutočnosti bude...

Peter CABADAJ

Z obsahu čísla

- Duchovné slovo
- Obecný úrad informuje
- Rozhovory - Reportáže
- Spomienky - Úvahy
- Profily osobností
- Vianočné recepty
- Humor - Šport - Krížovka

To všetko + mnoho ďalších zaujímavostí nájdete vo vianočnom čísle, ktorým sa uzatvára 24. ročník vydávania novín Terchová.

Myšlienka roka (Peter Gregor):

KEĎ POCHOVÁVAJÚ ČLOVEKA, VRŠIA NAŇHO ZEM.
KEĎ PRAVDU, TAK SLOVÁ.

JEŽIŠ SA STÁLE RODÍ NA NAŠICH OLTÁROCH

Foto - František MUCHA

Takmer vždy, keď sa povie slovo podeliť sa, myslíme na to, že treba čosi rozkrájať, niečo odlomiť blížnemu, dať časť z toho, čo máme, niekomu inému. Avšak človek sa delí s iným človekom nielen s nejakou vecou, ale môže sa podeliť s priateľom či niekým blízkym aj s tým, čo pekného prežil.

Jedna z najkrajších správ je, keď nám otec alebo matka povie: „Narodilo sa nám dieťa.“ Dozvieme sa o nádhernej udalosti v rodine. Ak ide o dieťa, ktoré bolo dlho očakávané,

vymodlené, je radosť rodičov o to väčšia. Všimnime si však v tejto jednoduchej vete jedno nepatrné, ale veľmi dôležité slovíčko – „nám.“ Nám sa narodilo dieťa. My sme dostali dar. Do našej rodiny sa narodilo dieťa. Naša rodina je obdarovaná.

Vo vianočnej noci počúvame slová anjelov, ktorými oznamujú pastierom radosnú zvesť o narodení Mesiáša: „Dnes sa vám v meste Dávidovom narodil Spasiteľ, Mesiáš a Pán.“ Adresátni najdôležitejšej správy v histórii sú v tomto momente betlehemejší pastieri, lebo im konkrétne hovoria anjeli: „Vám sa narodil.“ Pastieri zoberú správu ako pozvanie a utekajú

sa pozrieť, čo sa to stalo. Ponáhľajú sa do Betlehema, aby sa presvedčili o narodení Dieťaťa. Uvedomujú si, že toto Dieťa bude patriť im. Vo vianočnej liturgii často hovoríme o narodení Pastiera, Dobrého Pastiera; oni teda budú patriť do jeho spoločenstva. Dieťa sa narodilo v maštali tak isto, ako sa narodili aj oni. Zároveň je ale Dieťa darom nebies. Je to Nieкто, kto im bol daný od Boha. Boh im dal Spasiteľa, Mesiáša a Pána. Pastieri mali radosť z Jeho narodenia.

Rok čo rok počúvame správu od evanjelistu sv. Lukáša o narodení Ježiša. Znova a znova prežívame túto udalosť. Okrem toho nám pri polnočnej sv. omši zaznievajú aj slová proroka, ktoré napísal dávno pred narodením Ježiša: „Lebo chlapec sa nám narodil, daný nám je syn.“ Ide o zdôraznenie skutočnosti, o ktorej píše evanjelista Lukáš. Zvlášť v tomto období vnímame, že tieto slová nás oslovujú – majú nádych slávnostného posolstva. A my cítime, že nepatria len pastierom, ale sú vyslovené aj pre nás. Patria ľuďom celej histórie. Nám sa narodil, pre nás prišiel na svet, kvôli nám sa stal človekom. My sme Ho dostali, prišiel do nášho ľudského spoločenstva, do našej rodiny.

Božie Dieťa bolo dané nám. Je to pre nás dôvod na oslavu. Pozývame aj iných, aby sa spolu s nami radovali. Syn Boží vstúpil do nášho sveta. Stal sa jedným z nás, stal sa súčasťou nášho života, našich dejín. Chce nám byť blízky ako dieťa, ktoré sa narodí do našej rodiny. Každé dieťa ovplyvní život a chod rodiny. Koľko vecí, zvyklostí i zlovykov sa zmení alebo odstráni, len aby sme preňho vytvorili dobrú atmosféru. Náš svet, naše spoločenstvo i našu farnosť túži pretvoriť svojím slovom a prítomnosťou.

Ježiš sa stále rodí na našich oltároch. Nech je tento okamih pre nás momentom, keď prežijeme Jeho blízkosť, ale i to, že sa narodil pre mňa a v mojom srdci. Podelíme sa s inými s tou správou i radosťou, že sa nám narodil Spasiteľ, Mesiáš a Pán. Pretože táto správa, táto radosťná zvesť – evanjelium – patrí všetkým.

Požehnané, milostiplné a radosné vianočné sviatky.

Páter Pavol KRUTÁK, SVD

Oslava príchodu svätých Cyrila a Metoda má pokračovanie

Zakončenie nejakej významnej udalosti automaticky nabáda človeka, aby zhodnotil to, čo sa zavrášilo. Hodnotíme, čo sa spravilo, ako sa to spravilo, čo mohlo byť ináč, či dokonca, čo sme nespravili.

Dňa 30. decembra 2013 o 10.00 h sa v našom farskom Kostole sv. Cyrila a Metoda slávnostnou sv. omšou ukončí Rok sv. Cyrila a Metoda v Žilinskej diecéze. Pôjde o dobrú príležitosť ešte raz sa pozrieť na našich svätcov, zamyslieť sa nad ich posolstvom i prínosom pre náš život. Nechcem hodnotiť, čo sa počas jubilejného roka spravilo, alebo nespravilo; jednak preto, že mi to neprislúcha, a taktiež aj preto, že ovocie a prínos jubilea sa prejaví až odstupom času. Avšak tento rok bol v mnohých ohľadoch dôležitým impulzom.

Jubileum nám pomohlo lepšie pochopiť niektoré momenty z histórie, najmä však prínos misie sv. Cyrila a Metoda. To, čo nám priniesli, nepatrí len do histórie, aj keď vzácnej. Oni nám priniesli vieru v živého Boha v jazyku, ktorý bol zrozumiteľný našim predkom. Evanjelizovaním a sviatostným životom napojili nás na život s Bohom. Dostali sme niečo, čo je a musí byť stále živé. Je to niečo, z čoho musíme žiť, ak sa chceme volať kresťanmi. Nám nepomôže odvolávať sa len na históriu, i keď slávnú. Nemáme žiť iba v spomienkach na to, čo bolo. Dnes chceme žiť s Kristom a z Krista. Pekne to

vyjadruje sv. Pavol poslucháčom v Aténach: „V ňom /v Kristovi/ žijeme, hýbeme sa a sme.“ (Sk 17,28) História je natoľko významná, nakoľko ovplyvňuje našu súčasnosť.

Koniec jubilea je svojím spôsobom začiatkom. Máme do bežného života prenášať evanjeliové posolstvo. Svätý Cyril prosí brata na smrteľnej posteli: „Hľa, brat, dvoma spoločníkmi sme boli, ťahajúcimi jedinou brázdou; ja na hrude padám končiac svoj deň, ale ty veľmi miluješ Horu (kláštor v Grécku. Pozn. P. K.), to viem, neopúšťaš pre Horu tvoje učenie, lebo čím môžeš byť skorej spasený?“ Svätý Metod pokračoval a ťahal pomyselnú brázdou ďalej. Citované slová môžeme vzťahovať na seba a dnes, po stáročiach, pokračujeme v tejto brázde my. Vyorávajme, prekrájajme pôdu sveta a našej farnosti a zasievajme Slovo živého Boha do srdca ľudí.

Nech nám výjavy zo života sv. Cyrila a Metoda na oknách nášho kostola vždy pripomenú dar, ktorý nám priniesli, i náš záväzok vieru odovzdávať ďalej.

Páter Pavol KRUTÁK, SVD

Spomíname

SPOMIENKA

*Stíchla zábrada, stíchol dom,
nepočuť Tvoj hlas a kroky v ňom.
Odišla si potichu, no v našich
srdciach budeš žiť naveky.*

Dňa 26. novembra 2013 sme si pripomenuli nedožitú 68 narodeniny našej drahej manželky, mamy a starej mamy

Paulíny MAŽGÚTOVEJ

ktorá nás navždy opustila dňa 18. apríla 2013

S úctou a láskou spomína manžel a deti s rodinami

SPOMIENKA

*V jeden novembrový večer
pri Tvojej posteli
anjel stál a v očiach slzy mal.
Vedel, že nám berie tobo,
ktorého každý miloval.
Chýba nám Tvoj úsmev,
láska a dobrota,
budeš nám chýbať do konca života.*

Dňa 21. novembra 2013 sme si pripomenuli smutné 1. výročie úmrtia nášho draheho

Janka FONDRKA

Kto ste ho poznali, venujte mu s nami tichú modlitbu a spomienku.

S láskou a úctou spomínajú manželka Mirka, ostatná smútiaca rodina a priatelia

SPOMIENKA

*Čas plynie a ty ostávaš
v našich srdciach
a spomienkach.*

Dňa 18. januára 2014 si pripomenieme nedožitú 70. výročie, čo nás predišiel do večnosti náš drahý manžel, otec a starý otec

Ján CINGEL

Kto ste ho poznali, venujte mu s nami tichú modlitbu a spomienku.

S láskou a úctou spomínajú manželka, deti s rodinami a ostatní príbuzní.

SPOMIENKA

*Bolestou unavená tíško si
zaspala, zanechajúc všetkých,
čo si rada mala.
Za všetky tvoje trápenia a bolesti,
nech Ti dá Pán Boh milosti.
V neznámy svet odišla si spať,
zaplakal každý, kto Ťa mal rád.
Odišla si od nás, zostali sme
v žiali, no vždy budeš žiť
v srdciach tých,
ktorí Ťa radi mali.*

Dňa 1. decembra 2013 uplynul rok, čo nás opustila naša drahá mama, stará mama a prastará mama

Mária MATEJOVÁ,

Sušienková, z Vyšných Kamencov

S láskou a úctou spomína celá rodina

POĎAKOVANIE

*Života kniha zavrela sa, písaná
srdcom, krvou zo žíl.
Zápis v nej zlatým písmom
hlása, že čestne život dožil.
Nech jeho telo v rodnéj brude
v pokojnom spánku odpočívá,
v pamäti našej žiariv' bude
pamiatka jeho stále živá.*

Dňa 7. novembra 2013 nás nečakane a navždy vo veku 72 rokov opustil náš milovaný manžel, otec a staryk

Miroslav MEŠKO

z Terchovej – Podolíny

Úprimne ďakujeme všetkým príbuzným, priateľom, susedom a známym za prejavenú sústrasť, kvetinové dary a modlitby pri poslednej rozlúčke.

S úctou a láskou spomína manželka Anna s celou rodinou

POĎAKOVANIE

*Čas plynie, ale bolesť
v srdci stále trápi,
lebo Teba nám už nikto nevráti.
Len slzy v očiach, v srdci žiaľ,
čo drabé sme mali,
to nám krutý osud vzal.*

Ďakujeme celej rodine, susedom, priateľom, spolupracovníkom, vedeniu z firmy COBA a všetkým známym za prejavy sústrasť, kvetinové dary a účasť na poslednej rozlúčke s našim drahým manželom, otcom, synom, bratom, zaťom a švagrom

Martinom ŠUPICOM,

ktorý nás navždy opustil 19. novembra 2013 vo veku 38 rokov.

S úctou a láskou spomína manželka, dcéra a celá rodina

HARMONOGRAM SV. OMŠÍ

**Program svätých omší a podujatí
v Kostole sv. Cyrila a Metoda
v Terchovej počas vianočného
obdobia 2012/2013**

**Rímskokatolícka cirkev
Farnosť sv. Martina
013 06 Terchová
Tel.: 041/5695 190
www.fara.sk/terchova**

DÁTUM	DEŇ	LITURGICKÉ SLÁVENIE	ČAS SV. OMŠÍ A PODUJATÍ
20. 12. 2013	piatok	Advent	6:30 zakončenie rorát
24. 12. 2013	utorok	Štedrý deň	6:30 24:00 Polnočná sv. omša
25. 12. 2013	streda	Narodenie Pána	7:00 8:30 9:00 Domov dôchodcov 10:30 15:00 Jasličková pobožnosť
26. 12. 2013	štvrtok	Sv. Štefan, mučeník	7:00 8:30 9:00 Domov dôchodcov 10:30
27. 12. 2013	piatok	Sv. Ján, evanjelista	6:30 17:00
28. 12. 2013	sobota	Svätých neviniatok	6:30 17:00 13:30 koledovanie detí Dobrej noviny
29. 12. 2013	nedeľa	Sv. rodiny Ježiša, Márie a Jozefa	7:00 8:30 9:00 Domov dôchodcov 10:30 15:00 vianočný koncert - rodina Hlbocká
30. 12. 2013	pondelok	záver Roka sv. Cyrila a Metoda	10:00 sv. omša, celebruje o. biskup Tomáš Galis
31. 12. 2013	utorok	Sv. Silvester, pápež	6:30 16:00 sv. omša a ďakovná pobožnosťou na koniec roka 23:00 adorácia a požehnanie o polnoci
1. 1. 2014	streda	Panny Márie Bohorodičky, Nový rok, Prvý piatok v mesiaci	7:00 8:30 9:00 Domov dôchodcov 10:30
6. 1. 2014	pondelok	Zjavenie Pána – Traja králi	7:00 8:30 9:00 Domov dôchodcov 10:30
12. 1. 2014	nedeľa	Nedeľa Krstu Pána	7:00 8:30 9:00 Domov dôchodcov 10:30

MONS.

TOMÁŠ GALIS

BISKUP ŽILINSKEJ DIECÉZY

TERCHOVÁ: Otec biskup, Žilinská diecéza, ktorej patrónmi sú sv. Cyril a Metod, si počas jubilejného roka pripomenula piate výročie od svojho vzniku. Vyoral sa prvé brázdy, zasiało sa, niečo už rastie, iné bude rásť. Ako by ste zhodnotili toto obdobie a aké perspektívy diecézy vidíte?

Mons. Tomáš Galis: Vďaka všetkým, ktorí sa na tomto duchovnom poli namáhali pred nami; sejba i kosba je čosi samozrejmé a sú vždy aj nejaké plody. Vždy budeme môcť o sebe povedať, že „sme neužitoční sluhovia, urobili sme len to, čo sme boli povinní urobiť“. Páči sa mi povzbudzovanie „pápeža úsmevu“, Božieho služobníka Jána Pavla I., k neustálemu postupu vpred slovami: „Opäť o krôčik dopredu.“ Božia pomoc a ochrana nám chybať nebude.

TERCHOVÁ: Uplynulé mesiace boli bohaté na podujatia, ktoré súviseli s Rokom sv. Cyrila a Metoda, Rokom viery. Konalo sa Svetové stretnutie mládeže v Rio de Janeiro i jeho slovenská verzia R 13 v Ružomberku, Národný pochod za život v Košiciach a mnoho ďalších podujatí. Iste ste prežívali so svojimi spolupracovníkmi aj hektické dni, keďže ste mnohé podujatia mali „pod svojimi krídlami“ i organizačne. Príbližite nám uplynulé obdobie svojimi očami. Ako ste ho prežívali a aké duchovné impulzy z uvedených podujatí by veriaci mali zachytiť?

Narodený 22. decembra 1950, Selice, okr. Šaľa.

Narodil sa ako prvý z piatich detí rodičov Štefana a Kristíny, rod. Šprlákovéj *.

1966 ukončená Základná deväťročná škola - ZDŠ Vrútky. 1969 maturita, Stredná všeobecnovzdelávacia škola - SVŠ Vrútky *

1. 10. 1969 – 30. 9. 1973 vysokoškolské štúdium na Rímskokatolíckej Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte v Bratislave * 1. 10. 1973 – 30. 9. 1975 konanie Základnej vojenskej služby * 6. júna 1976 prijal kňazské svätenie (ordo presbyteratus) v Dóme sv. Martina v Bratislave

Dňa 14. 2. 2008 pápež Benedikt XVI. vymenoval Mons. Tomáša Galisa, doterajšieho pomocného biskupa Banskobystrickej diecézy, za prvého diecézneho biskupa novozriadenej Žilinskej diecézy.

Fotografia erb a výber časti životopisu je prevzatý z: www.biskupstvo-zilina.sk.

MÁME BYŤ NOSITEĽMI NÁDEJE, PRETOŽE ŽIJEME S KRISTOM

V roku 2013 sme si pripomínali veľké jubileum – 1150. výročie od príchodu svätých Konštantína-Cyrila a Metoda na územie Veľkej Moravy v roku 863. Aby sme si hlbšie uvedomili význam misie solúnskych bratov a pripravili sa na slávenie spomínaného jubilea, vyhlásila Konferencia biskupov Slovenska Rok sv. Cyrila a Metoda, ktorý sa pomaly chýli ku koncu a ktorý sa z veľkej časti prelína aj s Rokom viery, vyhláseným ešte pápežom Benediktom XVI. pre univerzálnu Cirkev. Na stránkach našich novín sme sa o týchto udalostiach i ďalších témach postupne rozprávali s nitrianskym diecéznym biskupom Mons. Viliamom Judákom, pátrom provinciálom rehole verbistov Jánom Halamom, SVD, a správcom terchovskej farnosti pátrom Pavlom Krutákom, SVD. Uverejnili sme aj povzbudivý list od J. Em. Jána Chryzostoma kardinála Korca, ktorý si zaspomínal na pamätný rok 1990; vtedy celebroid slávnostnú sv. omšu na prvých Cyrilometodských dňoch v Terchovej a tiež požehnal vrch Oravcove. Derniéru rozhovorov počas cyrilo-metodského jubilea absolvujeme s naším žilinským diecéznym otcom biskupom Mons. Tomášom Galisom, ktorý sa s nami podelí o svoje myšlienky a postrehy, súvisiace s uvedeným obdobím.

Mons. Tomáš Galis: Žijeme v tak hektickej dobe, že všetko vnímame už len ako informáciu, ktorú síce občas zachytíme, ale ktorá ide cez nás alebo pomimo nás. Udalosti nám už nepomáhajú k duchovnému formovaniu, k rastu a napredovaniu, ale skôr spôsobujú apatiu a strach, čo bude a ako bude ďalej. Máme byť nositeľmi nádeje, pretože žijeme s Kristom a On žije s nami až do skončenia sveta.

TERCHOVÁ: V Terchovej, v najväčšom kostole na Slovensku zasvätenom solúnskym bratom, vyvrcholí 30. decembra 2013 slávnostnou sv. omšou aj diecézny Rok sv. Cyrila a Metoda, ktorý ste vyhlásili 14. februára 2012 v katedrále Najsvätejšej Trojice v Žiline. Ako vnímate postavenie a úlohu našej terchovskej farnosti

v kontexte života diecézy a pútnického miesta k úcte našich vierozvestov?

Mons. Tomáš Galis: Opäť vďaka vašim predkom, ktorí vo farnosti postavili kostol zasvätený svätým solúnskym bratom Cyrilovi a Metodovi, a myslím, že najmä vďaka nebohému pátrovi misionárovi Jozefovi Šabovi sa šíri nielen tradícia a kultúra, ale najmä úcta a viera, ktoré budú vždy povzbudzovať človeka k dobrovoľnému obetovaniu seba, aby ohlasoval slovom i príkladom života evanjeliové poslanstvo.

TERCHOVÁ: V marci tohto roku zasadol na Petrov stolec nový Svätý Otec František, ktorý nahradil dnes už emeritného pápeža Benedikta XVI. Ako vnímate jeho prvé mesiace na čele katolíckej cirkvi a čo táto zmena pre

Zľava: osobný tajomník biskupa ThLic. Peter Švec., (zaujímavosťou je, že jeho mama Helena Švecová rod. Ondrušová pochádza z Terchovej), Ing. Marián Zajac, Mons. Tomáš Galis a páter Pavol Kruták, SVD na Cyrilometodských dňoch v Terchovej.

katolíkov i ostatný svet znamená?

Mons. Tomáš Galis: Hovorí sa, že „Spiritus spirat ubi vult – Duch Boží veje kam chce“. Súčasná ťažká doba určite potrebuje týchto dvoch veľikánov ducha: jeden, aby v úplnom odovzdaní seba a zabudnutí na seba sa denne modlil a obetoval, a druhý, aby s nasadením všetkých svojich schopností a síl veľmi konkrétne a prakticky premieňal slová na skutky zrozumiteľné

najposlednejšiemu, ako to robil aj jeho svätý patrón František.

TERCHOVÁ: Otec biskup, blížila sa vianočné sviatky i Nový rok 2014. Mohli by ste čitateľom novín Terchová, obyvateľom i návštevníkom Jánošíkovho kraja zavinišovať a zároveň nám požeňať?

Mons. Tomáš Galis: Chcem vám zavinišovať slovami z Konštantínovho Proglasu:

*„Počujte Slovo, od Boha vám zoslané,
Slovo, čo hladné ľudské duše nakŕmi,
Slovo, čo um aj srdce vaše posilní,
Slovo, čo Boha poznávať vás pripraví.“
Nech toto Božie Slovo sa vo vás stane telom,
aby ste príkladným kresťanským životom
boli na povzbudenie nám všetkým.
Zo srdca rád vám žehnám*

Za rozhovor poďakoval **Marián ZAJAC**

GENERÁLNY PREDSTAVENÝ VERBISTOV V TERCHOVEJ

Dňa 27. júla 2013 zavítala na návštevu k verbistom do Terchovej vzácna návšteva. V sprievode pátra Jana Halamu, SVD, prišiel generálny predstavený rehole verbistov páter Heinz Kulüke, SVD, (na fotografií v strede) ktorý pochádza z Nemecka, ale dlhé roky pôsobil na Filipínach.
Zdroj: www.svd.sk

Fotoarchív SVD

VÁŽENÍ SPOLUOBČANIA, NÁVŠTEVNÍCI JÁNOŠÍKOVHO KRAJA A MILÍ PRIATELIA!

VINŠUJEME VÁM
požehnané, šťastné
a veselé prežitie
vianočných sviatkov.
V novom roku 2014
vám prajeme veľa
rodinnej pohody,
spokojnosti, pevného
zdravia a hojnosť
Božieho požehnaní.

Foto - Katarína HALAPIOVÁ

Marián ZAJAC – zástupca starostu obce, pracovníci Obecného úradu a Miestneho kultúrneho strediska v Terchovej

KANDIDÁTI NA VOĽBU STAROSTU OBCE TERCHOVÁ

Zoznam zaregistrovaných kandidátov pre voľby starostu obce Terchová dňa 25. januára 2014

Pavol Kríštofik, Ing.,
58 r., podnikateľ,
Terchová,
Mládežnícka 1300/2,
nezávislý kandidát

Milan Laurenčík, Ing.,
55 r., manažér,
Terchová,
Za Mlynom 1274/5,
Sloboda a Solidarita

Gustáv Noga, JUDr.,
50 r., právnik,
Terchová - Homá Tižina 77,
Právo a spravodlivosť

Marián Zajac, Ing. Mgr.,
38 r., zástupca starostu,
Terchová 1114,
Kresťanskodemokratické
hnutie, Smer – sociálna
demokracia, Slovenská
národná strana, Slovenská
demokratická a kresťanská
únia – demokratická strana

Výsledky hlasovania vo voľbách do orgánov samosprávneho kraja dňa 9.11.2013 za obec Terchová

	Okrskok 1	Okrskok 2	Okrskok 3	Spolu
Počet osôb zapísaných do zoznamu voličov	1675	980	578	3233
Počet voličov ktorým boli vydané obálky	279	143	72	494
Počet odovzdaných obálok za obec	278	143	72	493
Počet platných odovzdaných hlasov pre voľbu do zastupiteľstva	270	139	72	481
Počet platných odovzdaných hlasov pre voľbu predsedu	273	138	72	483

Účasť voličov v percentách **15,28 %**

Kandidáti na predsedu	Počet hlasov	Podiel hlasov v %	Okrskok 1	Okrskok 2	Okrskok 2
Juraj Blanár	340	70,39	194	92	54
Miroslav Mikolášik	63	13,04	38	18	7
Ivan Pavlisko	7	1,44	5	1	1
Juraj Pavlovič	10	2,07	6	4	0
Igor Ryban	63	13,04	30	23	10

Kandidáti na poslancov z Terchovej	Počet hlasov	Podiel hlasov v %	Okrskok 1	Okrskok 2	Okrskok 2
Vladimír Droppa	57	2,35	35	12	10
Martin Hanuliak	212	8,76	131	56	25
Milan Laurenčík	238	9,83	152	54	32

Pozn.: Okrsok 1 – Terchová centrum, Okrsok 2 – Terchová - Struháreň, Okrsok 3 – Terchová - Biely Potok

TERCHOVSKÁ MUZIKA V UNESCO

Zápis prvku Terchovskej muziky do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO

Bezprostredne po vyhlásení Terchovskej muziky do zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO, odprezentovala delegátom tento prvok Ťažká muzika naživo.

Doc.Mgr. Juraj Hamar, PhD., vedúci slovenskej delegácie na 8. zasadnutí Medzivládneho výboru UNESCO pre Nehmotné kultúrne dedičstvo a Ľubica Voľanská v Baku, Azerbajdžan, 5. 12.2013

Ťažká muzika (zľava: L. Hanuliak, V. Krkoška, A. Mucha, J. Miho a R. Patrnčíak) naživo.

PÁPEŽ, KTORÝ NOSIL SLOVÁKOV V SRDCI

Keď zomrel Svätý Otec Ján Pavol II., svet na chvíľu stíchlo a premýšľalo. Na malý okamih sa akoby zastavili dejiny, do ktorých sa tento charizmatiký pápež, 264. nástupca svätého Petra, zapísal nezmazateľnými literami. „Umieral so ctou svätých“, povedal o jeho posledných hodinách kardinál Angelo Sodano. A takmer ihneď sa začalo uvažovať i špekulovať o tom, že Ján Pavol II. by mal byť v čo najkratšom čase vyhlásený za svätého. Úprimne povedané, želali a želajú si to hádam všetci kresťania, pretože boli svedkami pápežových nespočetných obetavých snažení, ktorými ako verný Kristov nasledovník vytrvalo povzbudzoval, burcoval a inšpiroval svet.

Výnimkou nebola ani Terchová, kde sa nachádza najväčší kostol na

území Slovenska, zasvätený svätým Cyrilovi a Metodovi. Práve Svätý Otec Ján Pavol II. vyhlásil v roku 1980 solúnskych bratov za spolupatrónov Európy. Táto skutočnosť na Slovensku výrazne prispela k prehĺbeniu záujmu o rozvíjanie nadčasového odkazu byzantskej misie. V podmienkach Terchovej sa o to mierou vrchovatou pričínili vtedajší správca farnosti dekan Jozef Šabo zo Spoločnosti Božieho Slova. Tento charizmatiký kňaz študoval na sklonku 50. rokov minulého storočia v Poľsku, kde sa dostal do bezprostredného kontaktu s viacerými priateľmi a spolupracovníkmi biskupa Krakovskej arcidiecézy Karola Wojtyły – neskoršieho pápeža Jána Pavla II. Zasluhou agilného pátra J. Šaba a ďalších miestnych nadšencov sa hneď po revolúcii konal prvý ročník Cyrilometodských dní v Terchovej. Táto rázovitá obec sa v roku 1990 stala vôbec prvým miestom vo vtedajšej federácii, kde bolo zorganizované podujatie, reflektujúce význam misie solúnskych

bratov a slovanských apoštolov. Po takmer 25 rokoch ostáva Terchová jediným miestom na Slovensku, ktoré si dokázalo udržať pravidelnosť a bohatú programovú skladbu svojich cyrilometodských slávností.

Z celonárodného pohľadu treba pripomenúť, že Svätý Otec Ján Pavol II. sa živo zaujímal o činnosť Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme, ktorý v roku 1998 povýšil na pápežskú inštitúciu. (Zasluhou spomínaného ústavu vyšiel vo Večnom meste v roku 1979 pod názvom Profily, v preklade Andreja Žarnova, výber z básnickej tvorby Karola Wojtyły.)

Bezprostredne po smrti Jána Pavla II. začali v Terchovej uvažovať, ako si dlhodobejšie uctiť jeho pamiatku. Zasluhou riaditeľa miestneho kultúrneho strediska Rudolfa Patrnčiaka a vďaka porozumeniu farského úradu sa už v roku pápežovho úmrtia uskutočnil koncert so symbolickým názvom Podakovanie za lásku (2005). Atraktívne koncerty duchovnej a vážnej hudby, na ktorých účinkujú terchovskí, slovenskí i zahraniční umelci, organizujú v Kostole sv. Cyrila a Metoda každý rok vo veľkonočnom období.

V rámci 7. ročníka koncertu Podakovanie za lásku bola 1. mája 2011, pri príležitosti blahorečenia Jána Pavla II., slávnostne odhalená jeho bronzová busta. Autor diela akad. sochár Milan Opalka, rodák z Terchovej, ju nainštaloval pod vežou tamojšieho chrámu. Bustu odliali metódou „na stratený vosk“ v ateliéri Andreja Margoča v Perneku. Bronzová podobizňa zobrazuje pápeža „vo veku, keď sa postavil na čelo katolíckej Cirkvi, aby ju previedol do nového tisícročia. Je plný elánu, sily, láskavosti i odhodlania a svojou zehnjúcou pravicou nás víta, ale aj odprevádza z Terchovej.“ (M. Opalka, 2011) Sochu osadili na terchovskom pieskovci, čo podľa jej autora potvrdzuje Ježišove slová „Peter, ty si skala...“ Zároveň ide o kameň, z ktorého bol postavený Kostol sv. Cyrila a Metoda. Vnímavý pozorovateľ ocení, že dielo je nainštalované akoby na dotyk, čo symbolizuje, že sa môžeme s blahoslaveným Jánom Pavlom II. stretávať každý deň.

Dňa 21. októbra 2012 vyhlásili blahoslaveného Jána Pavla II. na pontifikálnej svätej omši v Kostole sv. Cyrila a Metoda v Terchovej za patróna Horskej záchranej služby na Slovensku. Omšu celebroval apoštolský nuncius v Slovenskej republike Mons. Mario Giordana s ordinárom Ozbrojených síl a Ozbrojených zborov SR Mons. Františkom Rábekom, vojenskými,

policajnými a hasičskými kaplánmi – za účasti množstva profesionálnych i dobrovoľných členov Horskej služby. Prirodzene, na výnimočnom slávnostnom akte nemohli chýbať ani početní redaktori printových a elektronických médií.

Azda nie je potrebné na tomto mieste rozoberať či špekulovať, koľkokrát navštívil (vtedy ešte) Karol Wojtyła slovenské hory, koľko ráz a kedy vystúpil na naše končiare. Zamyslime sa skôr nad tým, prečo sa práve on stal patrónom horských záchranárov. Už ako vnímavý chlapec pochopil, že hory a vrchy boli stvorené Bohom na to, aby obšťastnili človeka. Obšťastňujú ho síce jednoducho, ale vždy originálne, hlboko a inšpiratívne. Nadšený turista a horolezec Karol Wojtyła vnímal mystérium hôr ako magické tajomstvo meniteľnosti a rôznorodosti. Postupne si však čoraz intenzívnejšie uvedomoval, že hory a nebotyčné končiare sú prirodzenou oslavou pokory, skromnosti a ľudskej spolupatričnosti, že ich autenticky vyjadrujú a pôsobivo odovzdávajú ďalej. Na základe nadobudnutých skúseností a zážitkov,

dávno predtým, ako sa stal pápežom, dospel k zásadnému poznaniu, že až z majestátnej výšky vrchov možno adekvátne oceniť a precítiť to, čo je naozaj veľké a hodnotné, čo je naozaj bohatstvom, a čo je len „márnosť nad márnosťou“ a „honba za vetrom“. (Kaz.1, 14). Určite aj skúsenosti z výstupov na končiare slovenských hôr ho utvrdili v celoživotnom presvedčení, že na to, aby „človek urobil veľa rekordov vo vrchoch, treba mnoho peňazí. Ale na to, aby človek mohol chodiť po vrchoch, na to treba predovšetkým veľké srdce, ktoré je schopné zamilovať si námahu a samotu, obetavosť a dobrodružstvo, a najmä chudobu.“

(páter Peter Dikoš – rodák z Terchovej, 1994)

Vo všeobecnosti sa vie, že Ján Pavol II. mal neobyčajne vrúcny vzťah k Slovensku. Istá lekárka sa ho kedysi opýtala, prečo má tak rád Slovákov, keď Albánci trpia za vieru oveľa viac. Svätý Otec si len položil ruku na srdce a povedal: „Tu ich nosím.“ Áno, mal nás rád a tri jeho návštevy to iba nezabudnuteľne zvýraznili a umocnili. Na tomto konštatovaní nič nemení

ani skutočnosť, že doteraz nevieme, či bol v deň pápežovho pohrebu na Slovensku vyhlásený štátny smútok, alebo nie...

Môže nás naplňať hrdosťou, že sme žili v epoche Jána Pavla II. Navždy si ho budeme pamätať ako neúnavného bojovníka za vieru, ľudský život, ekumenizmus, zblížovanie národov, človečenskú dôstojnosť, porozumenie a spolupatričnosť. Nebál sa najmocnejších tohto sveta a ne jeden raz im otvorene povedal, čo si myslí o vojnových riešeniach, práve na život, či biede a chudobe. Taký bol a taký navždy v mojich očiach a v mojom srdci zostane náš poľský sused Karol Wojtyła, alias Svätý Otec Ján Pavol II. ČLOVEK, ktorý sa stal pápežom. PÁPEŽ, ktorý zmenil svet!

Peter CABADAJ

Poznámka: Autor príspevku, literárny a kultúrny historik, spisovateľ, publicista, scenárista a editor Peter Cabadaj, je rodák z Terchovej.

Nebojte sa!
Nie lękajcie się!

Pamätný výstup na Veľký Rozsutec
 na počesť bl. Jána Pavla II.
 Memoriał ku czci bl. Jana Pawła II
 - wejście na Wielki Rozsutec

7. september 2013

Žilinský samosprávny kraj
 Krajská knižnica v Žiline - Książnica Beskidzka
 Obec Terchová - Horská záchraná služba

Projekt Duchaplný cestopis po stopách Jána Pavla II. v našich regiónoch, kód projektu PL-SK/ZA/IPP/III/149.
 Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja a štátnym rozpočtom
 v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Poľsko - Slovenská republika 2007 - 2013.

HORY SÚ MODLITBOU ZEME

/Pietna spomienka na Symbolickom cintoríne vo Vrátnej/

Dňa 27. októbra 2013 sa na Symbolickom cintoríne vo Vrátnej konala pietna spomienka na obeť horských nešťastí v Malej Fatre. Na podujatí sa osobne zúčastnili biskup Mons. František Rábek a riaditeľ Horskej záchrannej služby Ing. Jozef Janiga. V rámci programu pietnej spomienky odznel aj nasledujúci príhovor oblastného náčelníka HZS Malá Fatra so sídlom vo Vrátnej Juraja Ondruša.

Hory sú modlitbou zeme. Pozri sa na hory. To je tvoja radosť, človek, i tvoja slza. V horách je to tak, ako v živote. V každom okamihu života stojíme všetci jednou nohou v rozprávke a druhú máme nad priepaťou. V horách človek kráča po okraji života a smrti a smrť býva niekedy jeho údelom. Hory však dovoľujú človeku objasniť celý svet a pozrieť sa naň z inej strany. Pri pohľade z vrcholu hory nám všetko dolu príde malé. Zanechávame dole všetko, čo sme dosiahli, aj všetko, čo sme stratili. Z vrcholu hory môžeme vidieť, aký veľký je svet, aký široký je obzor a hoci netušíme, čo sa stane v najbližších minútach, dokážeme byť šťastní.

Stretávame sa po 15-krát na Symbolickom cintoríne vo Vrátnej. Na tabuľkách je 83 mien, za každým menom príbeh – na konci vždy tragický. Obete hôr. Ľudia, čo našli večný pokoj na štítoch a v dolinách Malej Fatry. Rok 2013 ešte neskončil, no už teraz vieme, že je pre nás veľmi smutným rokom. Zo srdca rád by som povedal tak, ako po predchádzajúce dva roky, že od poslednej pietnej spomienky v horách Malej Fatry nikto nezahynul. Zahynuli však naši kolegovia záchranári v iných horstvách, zahynuli dvaja turisti v Malej Fatre.

Dňa 23. marca 2013 zomrel v lavíne na Satane vo Vysokých Tatrách, spolu s klientom, náš bývalý kolega, profesionálny záchranár Horskej služby, horský vodca Ing. Michal Hnidka. Dňa 23. júna 2013 zomreli rukami teroristov v základnom tábore pod horou Nanga Parbat náš kolega z Vysokých Tatier, profesionálny horský záchranár Peter Šperka (nami oslovaný len „Ujec“), a spolu s ním jeho kolega, dobrovoľný horský záchranár Anton Dobeš. Dňa 6. júla 2013 zomrel pri zostupe z Veľkého Rozsutca, smerom na Medzihoľie, po zásahu bleskom 29-ročný turista z Martina Ing. Maroš Červeň. Dňa 10. júla zomrel na zlyhanie srdca pod vrcholom Veľkého Rozsutca, smerom na Medzirozsutec, 69-ročný turista z Nemšovej Jaroslav Moravian.

Všetci títo ľudia budú niekomu z nás chýbať, po každom jednom z nich ostane v srdci ľudí, čo ich milovali, prázdne boľavé

miesto, ktoré sa nedá vyplniť niekým iným. A i keď čas hojí, jazvy a bolesť na srdci a duši ich blízkych ostanú navždy. Aj teraz tu stojíme a nesnažíme sa predstierať, že sme silní, nemusíme si dokazovať, že všetko je v najlepšom poriadku, pretože ak cítíme potrebu plakať, plačeme. Poprosím o symbolickú minútu ticha, v ktorej si spomenieme s láskou a úctou na ľudí, ktorí svoju púť na zemi skončili v horách.

Pod sklom na stole v práci mám jeden krátky citát. Matke Tereze raz niekto povedal, že urobila veľké činy. A táto malá, chudobná a pokorná žena, v mojich očiach svätá, odpovedala nasledovnou krásnou vetou, citujem: „Na svete neexistujú veľké činy, iba malé činy robené s veľkou láskou. Keby som nezdvihla zo zeme toho prvého človeka v Kalkate a nepostarala sa o neho, nepostarala by som sa o tých ďalších 24 000“. Ani my nerobíme veľké činy, vykonávame len povolanie, ktoré milujeme, robíme ho najlepšie, ako vieme. Láska k človeku, pacientovi, to sú tisíce malých krôčikov. Každý prejav láskavosti záchranára smerom k postihnutému, každé ošetrovanie vykonané s láskou, každá naša pomoc, akokoľvek malá,

pracovať v kolektíve, kde sa môže každý na každého spoľahnúť v dobrom i v zlom, v práci i mimo nej. Tu sa každý s každým podelí na hrebeni o posledný hlt vody, alebo mäsť tyčinku. Poľský horolezec Wawrinec Źulawski raz povedal: „Priateľ sa neopúšťa ani vtedy, keď už je len kúskom ľadu.“ On zahynul v masíve Mont Blancu pri záchrane svojich priateľov.

Podakovať chcem našim rodinám – za naše neskoré príchody domov a odchody do nočných záchranných akcií; za vašu toleranciu a odpustenie; za váš strach o nás a za modlitby, ktoré nás zatiaľ vždy vrátili domov živých aj z tých najnáročnejších záchranných akcií.

Touto cestou sa chcem osobne poďakovať v mene nás, záchranárov, môjmu predchodcovi Marianovi Matušekovi. To, že tu dnes stojíme, je z veľkej miery Tvoja zásluha!

Ďakujem aj nášmu riaditeľovi Jožkovi Janigovi. Viem, koľko času a úsilia stojí boj o postavenie a zabezpečenie nás, záchranárov, v spoločnosti. Jozef, bojuj! Možno sa raz stane zázrak a okrem boja pri záchrane ľudského zdravia a života nebudeme musieť bojovať s nikým iným.

Vďaka tiež patrí našim priateľom; je vás veľmi veľa, nedá sa vymenovať všetkých. Hlboko si vás vážime, viete, že dvere na „horskej“ sú pre vás všetkých vždy otvorené.

Na záver by som sa chcel poďakovať aj nášmu otcovi biskupovi Mons. Františkovi Rábekovi, že si vždy, keď príde do hôr, nájde cestu i k takým, po terchovskvy pekne povedané, „nezdarencom“, ako sme my a napriek tomu, aký sme, nás má rád. Využijem jeho prítomnosť a prečítam jednu malú modlitbičku. Možno keď otec biskup poprosí spolu s nami, urobí nám tam hore väčšie očko.

„Pane, dopraj nám vždy nadšenie pre túto prácu, pretože nadšenie je jedným zo spôsobov modlitby. Ono nás spája s nebom i so zemou, s ľuďmi, čo v horách potrebujú našu pomoc. Ono nám hovorí, aká dôležitá je v našom živote túžba a snaha pomôcť blížnemu, a preto si zaslúži vynaložené úsilie, lebo život je jediným spôsobom, v ktorom sa prejavuje Boží zázrak. Daj, ak je to možné, aby sme vždy dokázali pomôcť všetkým, ktorí našu pomoc v horách potrebujú. Toto všetko je možné len vtedy, ak máme lásku, preto nás nenechaj nikdy osamotených. Daj nech vždy pocítujeme Tvoju spoločnosť, ako aj spoločnosť týchto mužov a žien, ktorí tak ako my pochybujú, konajú, snívajú, plačú, nadchýňajú sa a žijú tak, aby každý deň obetovali Tvojej sláve.“

Foto - František MUCHA

je službou, ktorú nosíme v názve – Horská záchranná služba. To posledné slovičko je najdôležitejšie. Službiť a dávať, prinášať úľavu a rýchlu pomoc, bez potreby uznania. Milujeme ľudí takých, akí sú, zachraňujeme ich s ich vlastným súhlasom a zachraňujeme ich aj napriek tomu, že nechcú. Milujeme v človekovi i jeho smrť, lebo milujeme a všemožne sa snažíme zachrániť v horách to najcennejšie – jeho život.

Horská záchranná služba v Malej Fatre zasahovala od poslednej pietnej spomienky 276 krát. Ošetrili sme 82 ťažkých úrazov, 179 ľahkých úrazov, 13 krát sme pátrali po nezvestných osobách a dvakrát sme, bohužiaľ, pomôcť nedokázali. Pri svojej práci tak každodenne poznávame hodnotu ľudského úsmevu i slanú príchuť ľudských slz.

Podakovanie je najkrajšia modlitba. Hovorí sa, že keby človek za celý svoj život povedal len jedno slovo – ďakujem – , stačí to. Moja hlboká, úprimná vďaka a obdiv patrí vám, moji kolegovia v práci, ako aj vám, naši zmluvní dobrovoľní členovia. Je hrdosť

HELIGONKÁRI NA VEĽKOM ROZSUTCI

Ako každú jeseň od roku 2010, aj teraz sa v sobotu 28. septembra uskutočnil 4. ročník výstupu heligonkárov na Veľký Rozsutec. Podujatie pravidelne organizuje Turčianska heligónka club pod vedením Ladislava Rybára. Za krásneho slnečného rána sa pri Hoteli Diery v Terchovej – Bielom Potoku zišli heligonkári, ako i nadšenci tohto nástroja

z okolia Turca, Žiliny, Oravy, Trenčína, Záhoria aj Moravy. Po priateľskom zvítaní a spoločnej fotografii vyrazili po novovybudovaných lavičkách Jánošíkových Dier. Nasledovala malá prestávka pod Tanečnicou a od 13.00 h začali na Veľkom Rozsutci zaznievať heligónky, čo vyvrcholilo spoločným hraním. Celý čas vládla dobrá nálada a slnečné počasie, pričom

toto všetko zachytával svojím objektívom Ferko Mucha z Terchovej. Po príchode dolu nasledovalo odovzdávanie diplomov všetkým účastníkom a spoločné posedenie, spojené s hraním, spevom, jedlom a dobrou náladou, v Kolibe hotela Diery.

Ladislav RYBÁR

CUDZINEC

Už som si zvykla na časté odchody z domu. Škola, práca, popri prípade nejaké akcie mi zaberajú hrozne veľa času. Času, ktorý by som chcela stráviť doma s rodinou. Keď si kráčam mestami, vidím, ako sa každý ponáhľa a cítite doslova ten čas, ktorý okolo vás plynie. Život v mestách je zvláštny. Nik si vás ani nevšimne, keď sa zrazu zastavíte a len tak pozorujete okolitý svet. Cítite sa ako cudzinec. Keď som si naposledy takto vykračovala po meste, spadla mi priamo na nos snehová vločka a hneď aj zmizla. Rýchly život mesta sa zrazu zastavil a ja som sa poobzerala okolo seba. Sneží. Prvýkrát v tomto roku. Hovorím si v duchu: „dosť neskoro“. Hneď som si predstavila, že u nás už musia byť kopská snehu. Zavrela som oči a ocitla som sa doma. V Terchovej. Možno nemáme výzdobu ako v mestách, ale je o to viac kúzelnjšia. Veľký vianočný stromček pred našim kostolom, celá dedinka vysvietená svetielkami, pri lampách hviezdíčky. Osvietené naše poklady: kostolík, na kopcoch Kalvária

a socha Jánošíka. Všade biela pokrývka snehu, kde tu už deti vyšmýkali klziská, tak trochu pasce pre dospelých. Pri soche sa ozýva detský smiech aj vo večerných hodinách a ochotne sa ťahajú sánky až na vrchol kopca. Stavajú sa snehuliaky, aj keď ruky štípu od

zimy. Každý sused donesie príspevok na bieleho pána. Niektorí mrkvu, niektorí uhľíky, iní zas hrniec na hlavu. Keď prídem domov, tak ma ako prvý privíta najrýchlejší člen našej rodiny. Môj pes. Keď sa konečne po piatich minútach upokojí, dá mi na pozdrav pusku maminka a ocino mi už chystá kávu. Konečne si sadneme spoločne do obývačky a každý rozpráva zážitky po celom týždni. Vtedy som naozaj šťastná. V kruhu svojej rodiny. Teším sa na náš každoročný vianočný rituál. Na všetky nádherné vône dreva, ihličia, škorice, perníčkov a kapra. Všade znejú vianočné koledy. Je to čas pokoja, kde problémy či už veľké, alebo malé, nemajú miesto. Toto je môj domov. Viem, že tu cudzincom nikdy nebudem. Otvorím oči a zas sa ocitám na ulici rušného mesta. Povzdychnem si, pritiahnem šál pri krku a strácam sa v dave s ešte stále živou spomienkou na domov. A znova je zo mňa cudzinec.

Mária KUZMOVÁ

BIBLIOTÉKA 2013 A TERCHOVÁ

Foto - Milan KOSEC

Vďaka pozvaniu Krajskej knižnice v Žiline na knižný veľtrh Bibliotéka 2013 v Bratislave sa naša obec mohla predstaviť a spropagovať Medzinárodný folklórny festival Jánošíkove dni v Terchovej. Stalo

sa tak prostredníctvom rovnomennej knihy, ktorej zostavovateľom je Peter Cabada. Publikácia získala v kategórii odborná literatúra 2. miesto v súťaži Kniha Horného Považia 2012. Na pódium

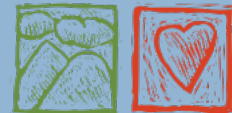

Fotoarchív Krajskej knižnice

sa o nej s riaditeľkou Krajskej knižnice v Žiline Katarínou Šušoliarovou zhovárali známy filmár a fotograf Milan Kosec a zastupujúci starosta obce Marián Zajac. Program spestrilo vystúpenie heligonkára Martina Repáňa.

-red-

Jánošíkov kraj? Cyklistický raj!

MALÁ FATRA

V druhej etape sa okrem osadenia infopanelov podarilo uskutočniť aj údržbu cyklotrás vo vybraných úsekoch a zrealizovať tlač cykloturistických máp určených na ďalšiu distribúciu a predaj nielen v regióne Malej Fatry.

Náš tip: Nenáročná cyklistika

Oblúbenou trasou či už pre rodiny s deťmi alebo rekreačných cyklistov je Kysucká cyklomagistrála, ktorej prevažná časť vedie po novovybudovanom cyklochodníku z Krásna nad Kysucou do Vychlovky. Popri tejto trase nájdete náučný chodník v Zborove nad Bystricou, unikátny Slovenský orloj v Starej Bystrici či Múzeum kysuckej dediny v Novej Bystrici.

Náš tip: Za výhľadmi a adrenalínom

Náš tip: Okruh Terchová – Kysuce – Zázrivá, ktorého dĺžka je takmer 74 km a prevýšenie 1444 m, patrí obtiažnosťou medzi stredne ťažké trasy. Hoci sa trochu zapotíte, odmenou Vám budú jedinečné výhľady na Malú Fatru a Kysuce. Obdivovať možno architektúru miestnych obcí, kostol sv. Andreja Svorada a Beňadika v Radôstke či vyrezávaný betlehem v Terchovej.

Náš tip: Ku vode i k pamiatkam

Náš tip: Už sa nemusíte rozhodovať medzi pobyťom pri vode a návštevou pamiatok. Okruh Vodné Dielo Žilina Vám umožní oboje. Láhka cyklotrasa s minimálnym prevýšením vhodná aj pre najmenších Vás zavedie okolo Vodného Diela až pod hrad Strečno alebo opačným smerom k hradnému parku Budatínskeho hradu.

Žilina, 28.10.2013 - Poznáte región, ktorý je na cykloturistiku stvorený viac ako Malá Fatra? Vyše 600 kilometrov značených cyklotrás rôznej obtiažnosti láka do regiónu všetky vekové kategórie.

Oblasťná organizácia cestovného ruchu Malá Fatra (OOCR) v týchto októbrových dňoch dokončila II. etapu projektu na podporu cykloturistiky v regióne, a to osadenie 20 cyklopanelov, rozmiestnených na strategických miestach v okolí Žiliny, Terchovej a Kysúc. „Cyklopanel zobrazuje podrobnú mapu cyklotrás v regióne spoločne s fotografiami najzaujímavejších lokalít, zoznamom cyklistických trás a s výberom niektorých

okruhov aj s ich dĺžkovým a výškovým profilom. Nájdete tu aj odporúčania na výlety za poznáním, kultúrno-historickými pamiatkami i krásami okolitej prírody,“ dodáva k projektu manažér OOCR Malá Fatra Matúš Dobeš. Predchádzajúca I. etapa zahŕňala komplexné značenie viac ako 400 kilometrov cyklotrás spolu s osadením 74 ks cyklosmerovníkov, 440 ks cyklosmeroviek, 157 obrázkových cyklotabuliek, 113 doplnkových tabuliek a 173 emblémových tabuliek. V prvej etape sa zamerali všetky cyklotrasy systémom GPS pre ich ďalšie spracovanie do máp a prípadné použitie v budúcnosti pre projekt navigácie a orientácie.

OOCR MALÁ FATRA

Námestie obetí komunizmu 1, 011 31 Žilina

www.regionmalafatra.sk, riaditel@

regionmalafatra.sk

tel.: 0918327496, číslo účtu: 2976812253/0200

IČO: 42219574, DIČ: 2023424502

POCTA JUBILANTOVI TIBOROVI MAHÚTOVI

/Návrat k výstave Zbojníckym chodníčkom/

Pri príležitosti 300. výročia smrti Juraja Jánošíka a vlastného životného jubilea sa ľudový umelec Tibor Mahút rozhodol vydať Zbojníckym chodníčkom. Teda aspoň v rámci svojej profilovej výstavy, vernisážou ktorej sa v Žiline 25. júla 2013 začal 51. ročník Medzinárodného folklórneho festivalu Jánošíkove dni. Aj toto významné podujatie je neodmysliteľne spojené s osobnosťou nášho jubilanta. Ako chýrny muzikant a spevák si poctivo odkrútil niekoľko desiatok jeho ročníkov.

Prejdime však k meritu vecí. Tvorba všestranného ľudového umelca Tibora Mahúta výrazne evokuje osudový vzťah k magickej prírode, ľudovej tradícii a kreatívnemu človeku ako subjektu nášho ľudového, kultúrneho a v neposlednom rade národného dedičstva. Nefalšovaná emócia sa harmonicky premieta do zdanlivo jednoduchých tvarov, ktoré však pri detailnejšom pozorovaní, skúmaní a uvažovaní nadobúdajú nové interpretačné významy a tajomne skrytú vnútornú silu autentického výrazu. Osudové volanie dreva, kože, kovu, ale aj hudby, spevu a tanca sa v prípade Tibora Mahúta dostalo do polohy pôsobivej osobnostnej výpovede, presahujúcej rámce individuálneho i teritoriálneho obmedzenia či stereotypu. Z iného uhla pohľadu zas platí, že Mahútov poctivo uplatňovaný realizmus sa neobmedzuje len na zdôraznenie praktickej, úžitkovej stránky svojich diel. Zreteľne z nich cítiť aj silný citový výraz, expresívnu skratku, odklony od reality, metaforu, poetické asociácie a najmä snahu po načrtnutí príbehu. Širší obsahový, tematický i materiálový arzenál tak v rozmanitých podobách reflektuje

nezameniteľnosť autorskej výpovede, povahy a deja, v ktorom sa artefakty slobodne a neštylizovane pohybujú. Jednotlivé súčasti naznačeného príbehu prijali dobrovoľne svoje poslanie, povahu aj fatalitu. Harmónia, pokoj, radosť, empatia, láskavosť predstavujú leitmotív tohto Mahútovho sveta. Súčasnosť si podáva ruku s nadčasovosťou, materiálne sa prirodzene prepája s duchovným a odkaz tvorivého potenciálu umelca a jeho života sa bez veľkých slov a gest vpisuje po častiach do univerzálneho dedičstva otcovizne. O to viac, že Tibor Mahút netvorí programovo pre rôzne galérie a múzea, ale z dôvodu naplnenia vlastnej vnútornej potreby a radosť z tvorby a tvorivého procesu.

Čo uviesť záverom? Stereotypná každodennosť nám s neúnavnou zotrvačnosťou servíruje produkty chladného rozumu a vykalkulovaného efektu, triumf dokonalosti ľudského tela, rekordy v objemoch, rýchlosti, presnosti... Až zrazu citlivý človek zatúži po niečom nekomplikovanom, nedotknutom, čímom a krásnom. Prastaré pokusy uniknúť z virvaru a chaosu mestskej zóny do lona podmanivej prírody majú svoje paralely tiež v umení. Úprimne želim nášmu jubilantovi Tiborovi Mahútovi, aby aj naďalej úspešne vzdoroval okolitému virvaru a chaosu a obohacoval nás ešte dlhé roky svojim úprimným, čírym umením.

Peter CABADAJ

Foto - František MUCHA

SPRÍSTUPNILI SYMBOLICKÝ JÁNOŠÍKOV HROB

/Od septembra sa nachádza v Zázrivej/

V sobotu 14. septembra 2013 bol v areáli Jánošíkovho dvora v Zázrivej slávnostne sprístupnený symbolický hrob nášho národného hrdinu pri príležitosti 300. výročia jeho smrti. Autorom pôsobivého diela je akad. sochár Jaroslav Gaňa. Podujatie, na ktorom sa osobne zúčastnili poprední slovenskí výtvarníci, fotografi, kunsthistorici, spisovatelia, publicisti či hudobníci, malo bohatý kultúrny program. Terchovú na ňom popri účinkujúcich muzikantoch a spevákoch zastupovali zastupca starostu obce Marián Zajac, František Mucha a Peter Cabada. Posledne menovaný prispel (spolu s Oľgou a Ľubomírom Feldekvcami) nasledujúcim textom aj do programového bulletinu, ktorý vyšiel pri tejto príležitosti.

S našim národným hrdinom, zbojníckym kapitánom Jurkom Jánošíkom sme rodáci (a možno aj rodina, veď nielen na Slovensku, ale i v Terchovej je každý s každým rodina). Obaja pochádzame z tej istej doliny Struháreň, akurát nás oddeľujú (vzdušnou čiarou) štyri osady a priepasť takmer troch storočí. V ostatnom čase sa opäť začalo písať niečo v tom zmysle, že Jánošík bol bezvýznamnou historickou figúrkou, na ktorej je zaujímavý iba mýtus alebo, ak chcete, legenda. Mňa osobne však mýty a legendy vždy priťahovali a vzrušovali. Preto verím, že Jánošík dokáže robiť psie kusy aj

dľho po svojej smrti. Dôkaz? Terchovský „štátny sviatok“, nazývaný tiež Jánošíkove dni, bol v roku 2004 vyhlásený za divácky najväčšie kultúrno-spoločenské podujatie na Slovensku! Jestvuje o tom oficiálny certifikát. Kto neverí, nech sa príde do Terchovej osobne presvedčiť.

V Terchovej ešte pár riadkov ostaneme. Pred niekoľkými dňami sa tam konalo podujatie, venované blahoslavenému Jánovi Pavlovi II. Prítomní účastníci hľadali jeho terchovské stopy, odkazy a súvislosti. Viacerí nadšenci dlhodobšie pátrajú po tom, na ktoré malofatranské kopce mohol (neskorší pápež) Karol Wojtyła vystúpiť, na ktorej horskej chate si oddýchol. Moje pátrania sa zvyknú uberať diametrálne inou trasou (po neznačkovaných chodníkoch). Napríklad ma zaujíma, prečo sa práve on, Ján Pavol II., stal patrónom horských záchranárov na Slovensku.

(Za patróna ho slávnostne vyhlásili v októbri 2012 v terchovskom kostole.) Vo svojich úvahách som dospel k záveru, že už dávno predtým, ako nastúpil na pápežský stolec, vnímal mystérium hôr ako vzrušujúce tajomstvo meniteľnosti, rôznorodosti, ale aj ochrany, slobody a odvahy. Niečo podobné cítim vo vzťahu k Jánošíkovi. Ten, kto na vlastné oči a na vlastnej koži spoznal a precítil magický vplyv okolitých hôr, vrchov, skál či dolín, nemá najmenší problém pochopiť, prečo sa náš národný hrdina narodil práve tu. Zrejme z nijakého iného prostredia nemohol pochádzať romantický švihák s valaškou, ktorý mal v génoch nadčasovú schopnosť rozdávať nielen dukáty, ale najmä a predovšetkým nádej. Preto sa stal nesmrteľným – teda aspoň pre Slovákov doma i vo svete.

Naivne som si myslel, že ma v roku 325.

výročia narodenia a 300. výročia popravy Juraja Jánošíka už nemôže nič prekvapiť. Prerátal som sa! Ivan Köhler si zaumienil, že najslávnejší slovenský zbojník musí mať svoj hrob. Do dnešných čias totiž nikto nespátral, kedy presne sa Jurko narodil, rovnako nevieme, kde má svoj hrob. Nešpekulujme nad tým, či zlyhal historický výskum, alebo niekto iný. S presným dátumom narodenia už zrejme nikdy nič nenarobíme, ale symbolický hrob, prečo nie. Azda Terchovci nepodniknú treštnú výpravu, že to bude v susednej Zázrivej – veď stále ide o Jánošíkov kraj. Moja maličkosť si z toho ťažkú hlavu určite robiť nebude. Skôr si dovoľm Ivanovi taktne naznačiť, že má „medzery“ v mapovaní histórie svetového džezu. Údajne sa chystá navštíviť New Orleans, vraj jeho kolísku – teda džezu. Ivanovi treba oživiť starnúcu pamäť a priateľsky mu navrhnúť, aby do nijakého „Orlinsu“ cestu nemeral. Ušetrí nemálo grošov, ktoré môže, napríklad, prepíť s kamarátmi v Terchovej – skutočnej kolíske džezu. Muzikanti z Jánošíkovho kraja sa totiž už od druhej polovice 90. rokov 19. storočia vyznačujú tým, že do poslednej chvíle nevedia, koľkí budú hrať, na čom budú hrať, kde budú hrať, s kým budú hrať, v čom budú hrať, za čo budú hrať a najmä, čo zahrajú... Viac si o tom (aj o inom) pomlčíme nad „Jánošíkovým hrobom“ v Zázrivej.

Peter CABADAJ

P. S. 1: V New Orleanse vznikol džez začiatkom 20. storočia.

P. S. 2: Autor príspevku, rodák z Terchovej, je okrem celého radu rôznych záujmových úchyľiek aj dlhoročným šéfdramaturgom Jánošíkových dní.

Foto - František MUCHA

ZBOHOM, MAJSTRE!

V nedeľu 10. novembra 2013, v skorých ranných hodinách, zomrel vo veku nedožitých 83 rokov významný slovenský maliar Milan Luluha (nar. 11. 11. 1930 v Tekovských Lužanoch). Táto nezámeniteľná osobnosť s terchovskými koreňmi patrila bez akýchkoľvek pochybností medzi najvýraznejšie postavy nášho moderného umenia.

Pôvodne mal byť učiteľom, ale nakoniec bol jedným z prvých absolventov Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave. Študoval u Ľudovíta Fullu a vedno so spolužiakmi založil v roku 1957 dnes už legendárnu Skupinu Mikuláša Galandu. Vo svojom manifeste, okrem iného, uviedli, že „uvedomele a cieľavedome chceme nadväzovať na dielo Galandu, Fullu, Bazovského a Majerníka, lebo predstavujú najlepšie prúdy moderného, pritom hlboko slovenského a ľudského výtvarného umenia... Sme za umenie pevných a prostých tvarov.“ Po tragických augustových udalostiach roka 1968 sa odvážne zaradil medzi umelcov, ktorí – hoci utiahnutí do vlastného sveta – svojou vytrvalou tvorbou nehluchne pripomínali, že nesklonia hlavu pred komunistickým režimom.

Milan Luluha, majster variácií vlastného štýlu, mal v Terchovej viacero kamarátov, obdivoval nebeskú muziku a naši hudci nejedny raz účinkovali na vernisážach autorových výstav (ako napríklad Bratia Muchovci, čo dokumentuje uverejnená fotografia Milana Kosca). Mimochodom, sám bol dobrým muzikantom a svojho času to potvrdil aj na Jánošíkových dňoch.

Čeť jeho pamiatke!

MULTIŽÁNROVÝ UMELECKÝ ZÁŽITOK

/Návrat k výstave Muchovci/

Programovou súčasťou 51. ročníka Jánošíkových dní bola aj vernisáž výstavy Muchovci, ktorá sa konala v sobotu 27. júla 2013 v priestoroch Relaxačno-informačného centra TERCHOVEC. Z katalógu tejto pozoruhodnej výstavy pochádza nasledujúci text Petra Cabadaja.

Štúrovci, Hurbanovci, Hodžovci, Stodolovci, Čaplovičovci, Godrovci, Stanovci... Pri pohľade do staršej, ale i modernej histórie zisťujeme, že na Slovensku žilo (a žije dodnes) viacero rodov, ktorých príslušníci významným spôsobom ovplyvnili náš národný kultúrny kontext. Medzi zaujímavé neprehliadnuteľné súčasné rody patria bezpochyby aj Muchovci z Terchovej. Pochádzajú z neho chýrni folkloristi, muzikanti, speváci, rezbári, výrobcovia hudobných nástrojov, výtvarníci, fotografi, básnici, filmári, speleológovia, kňazi...

Najvýraznejšie sa do širšieho domáceho, ale aj medzinárodného povedomia zapísala ľudová hudba bratov Muchovcov ako pokračovateľ galérie terchovských muzikantských

rodov, ktoré zasvätili svoj vrodený talent zachovaniu, rozvíjaniu a propagácii folklórneho umenia tohto čarokrásneho kúska zeme severného Slovenska. Roky rokúce sme mali príležitosť spoznávať a obdivovať majstrovstvo bratov Muchovcov, prameniace v originálnych tradíciách ľudovej tvorby svojrázneho kraja národného hrdinu Juraja Jánošíka. Pre ich vnímanie folklóru však bolo charakteristické aj hľadanie nových, často experimentálnych hudobno-vokálnych výrazových prostriedkov. Z bohatého žriedla terchovskej ľudovej kultúry vyťahovali a oživilí dávno zabudnuté piesne a zvyky, ktoré následne majstrovsky posúvali do modernejších a aktuálnejších polôh. Platí ale, že pritažlivá harmónia hudby, slova a temperamentu, tak typická pre terchovský folklór, zostala neporušená. Naznačená línia bola v prípade bratov Muchovcov fundamentom prirodzeného vývinu folklórneho umenia. Túto skutočnosť presvedčivo dokumentujú viaceré platne, ktoré sa stretli nielen na Slovensku s veľkým ohlasom i záujmom. Najväčším medzinárodným úspechom bratov Muchovcov bolo bezpochyby

víťazstvo na jubilejnom 50. ročníku renomovaného súťažného festivalu v Llangollene (Wales, 1996); v tom istom roku získali aj ocenenie Posol Slovenska.

Hľadanie nových obsahových ciest a výrazových prostriedkov, ako i dôsledné skúmanie možností neustále objavovať a konfrontovať seba samého, to vždy bolo a ostáva základnou črtou tvorivých snažení príslušníkov tohto rodu. Výstava s jednoduchým, ale veľavravným názvom Muchovci sľubuje jedinečný multižánrový umelecký zážitok. Svojím charakterom a záberom pôjde o unikátnu prezentáciu, ktorá sa už s najväčšou pravdepodobnosťou nikdy a nikde viac nezopakuje.

Peter CABADAJ

Poznámka: Autor textu sa zúčastnil na turné Ľudovej hudby bratov Muchovcov v Argentíne, Austrálii, Škandinávii a vo Veľkej Británii. Z týchto úspešných ciest napísal štyri knižné publikácie, ktoré vyšli v druhej polovici 90. rokov minulého storočia zásluhou Miestneho kultúrneho strediska Terchová v edícii Túlavé krpce.

Foto – Milan KOSEC

Na vernisáži výstavy, ktorá sa stretla s veľkým diváckym záujmom i ohlasom, si po rokoch zahrala a zaspievala Ľudová hudba bratov Muchovcov vo svojom najslávnejšom zložení.

SMRŤ JÁNOŠÍKOVA

/Stručne o slávnej básnickej skladbe/

V marci tohto roku sme si pripomenuli 300 rokov od popravy národného hrdinu, legendárneho zbojníckeho kapitána Juraja Jánošíka. Tematika spojená s osobnosťou rodáka z Terchovej je v slovenskej literatúre kontinuálne prítomná už takmer dve storočia, pričom v neskorších obdobiach sa výrazne premietla aj do výtvarného umenia, dramatickej spisby, filmu, hudby či tanca.

Najznámejším literárnym opusom je bez akýchkoľvek pochybností básnická skladba Smrť Jánošíkova, ktorá bola po prvý raz uverejnená v almanachu Lipa roku 1862. Ide o dielo patriace k umeleckým vrcholom celého slovenského romantizmu.

Autorom pertraktovaného romantického eposu je štúrovský básnik a jeden z našich najvýraznejších baladikov Ján Botto (27. 1. 1829 Vyšný Skalník – 28. 4. 1881 Banská Bystrica). Smrť Jánošíkova a Ján Botto sú dva pojmy, ktoré už dávno prešli zo slovenských literárnych relácií až do horizontov svetovej spisby. Ako jeden z relevantných dôkazov možno uviesť súhrnný prehľad Najznámejšie diela

svetovej literatúry do roku 1945. V Malom encyklopedickom slovníku A – Ž (Praha 1972, s. 1453) je Bottova skladba uvedená ako jediné dielo slovenského autora vôbec!

Jánošíkovskej tematike sa Botto venoval už počas štúdia v Levoči, kde napísal Pieseň Jánošíkovu. Pokiaľ ide o báseň – romancu Smrť Jánošíkova, autor ju rozvrhol do deviatich, svojsky koncipovaných spevov. Na osude uväzneného a popraveného ľudového hrdinu plasticky zobrazil atmosféru, ktorá vládla v porevolučnej dobe plnej sklamaní a smútku. V prvom speve Botto predstavuje Jánošíka a jeho družinu a charakterizuje ich radom prirovnaní; na konci spevu

už opustená
družina
ž i a l i
n a d

uväzneným Jánošíka. V druhom speve sa pripomína jánošíkovská legenda vo folklórne tradovanej podobe. Tretí spev je žalospevom Jánošíkovej milej. Nasledujúce dva spevy prechádzajú k výjavom vo väzení a k Jánošíkovým reflexiám, ktorými zdôvodňuje svoje činy. Ideový systém slovenského romantizmu je tu ústami hlavného protagonistu deja vyjadrený nielen výstižne, ale aj umelecky presvedčivo a pôsobivo. Šiesty spev zachytáva okamihy pred popravou, modlitbu Jánošíka nie za seba, ale za ľud, siedmy spev zobrazuje Jánošíkovu popravu. V ôsmom sa Jánošík stáva témou elegických spomienok ľudu i nádejí na jeho znovuobjavenie. Deviaty spev s podtitulom Zjavenie prináša snový výjav svadby „Janíka“ s „Kráľkou“, ktorá má zjavné mystický význam.

Básnická skladba Jána Botta Smrť Jánošíkova zásadným spôsobom prispela k prehĺbeniu nadčasového významu jánošíkovskej tradície v našich národných dejinách. Základnú myšlienku svojho Jánošíka zvýraznil autor tiež tým, že hoci témou diela je „smrť“ hrdinu, dominujúcou líniou skladby ostáva jeho „život“ ako nezničiteľný odkaz pre budúce generácie Slovákov.

Peter CABADAJ

JÁNOŠÍK

/Napísané pri príležitosti
300. výročia popravy/

Ej, Jurko Jánošík!
Čas to zvečnil perom.
Pre nich bol sí zbojník,
pre ľud bohatierom!

Bol tuším deň jarný,
chýlilo sa k ránu,
šuhaj jeden švárny
vzlietkol sutanu.

Zahvízdal prvý raz,
ozval sa mu Kriváň.
Hradný pán začul
hlás,
strach sa naňho díval.

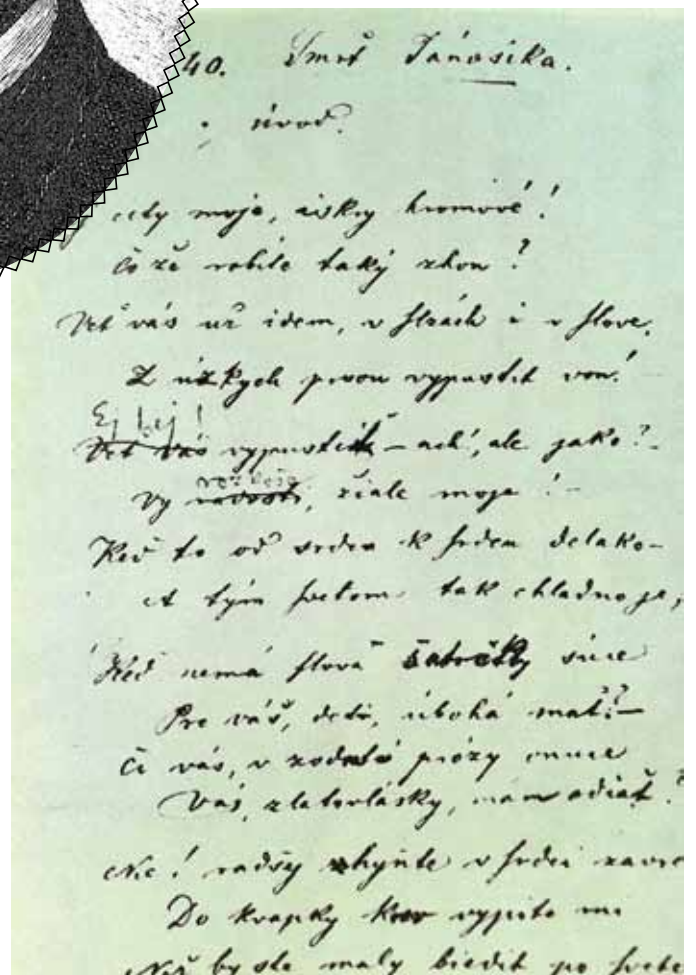
Zahvízdal druhý raz,
tam Kráľova hoľa,
začula pravdy jas,
hneď do boja volá.

Tretí raz Jurko keď
zahvízdal na Tatry,
druhovia jeho hneď
zakládali vatry.

Triasli sa kaštiele!
Medúmeli hrady!
Keď tĺkol na dvere,
domáhal sa pravdy!

Ej, Jurko Jánošík!
Čas to zvečnil perom.
Pre nich bol sí zbojník,
pre ľud bohatierom!

Valér VENDRINSKÝ

VIKTOR VALLO
(18. 5. 1953 Terchová –) regionálny politik, hudobník, podnikateľ

Od konca roku 2005 uverejňujeme na stránkach našich novín seriál o popredných osobnostiach Terchovej. Ich stručné profily ponúkame na základe časového hľadiska, čiže od 17. storočia až po súčasnosť. V poradí štyridsiatou siedmou osobnosťou bude po Jurajovi Jánošíkovi, Adamovi Františkovi Kollárovi, Jurajovi Czeiselovi, Alojzovi Chvastekovi, Františkovi Balátovi, Jozefovi Struhárňanskom, Jozefovi Bernátovi, Jozefovi Stašovi, Karolovi Skřípskom, Kolomanovi K. Geraldinim, Eugenovi Weinerovi, Milanovi Šaradinovi, Jozefovi Meškovi-Kvačekovi, Štefanovi Bitterovi, Bohdanovi Blahovi, Borisovi Ivanovovi, Vincentovi Rybárovi, Ondrejovi Bobáňovi, Jozefovi Weiderovi, Vincentovi Patrnčiakovi, Jozefovi Turčanovi, Jozefovi Šabovi, Mirovi Križovi, Stanislavovi Hanuliakovi, Vladimírovi Križovi, Štefanovi Patrnčiakovi, Milanovi Chvastekovi, Milanovi Moravčíkovi, Viliamovi Meškovi, Miroslavovi Vallovi, Darine Kohútovej-Hanuliakovej, Štefanovi Hanuliakovi, Jozef Gargulákovi, Vladimírovi Ondrušovi, Adamovi Vallovi, Františkovi Muchovi, Augustínovi Hanuliakovi, Jánovi Hanuliakovi, Jánovi Laurenčíkovi, Jánovi Mihovi, Eve Štefánkovej, Pavlovi Krištofikovi, Kamilovi Muráňovi, Rudolfovi Patrnčiakovi, Jozefovi Mičovi a Olge Chudovskej Viktor Vallo.

S osobnosťou Viktora Valla budú navždy neodmysliteľne spojené dejiny Terchovej v prvých rokoch tretieho tisícročia. Ako činorodý a rozhladený starosta obce (2002 – 2012) zásadným spôsobom prispel k jej širokospektrálnemu rozvoju a prehĺbeniu renomé v domácom i medzinárodnom

meradle.

Po vychodení Základnej deväťročnej školy v rodisku študoval v rokoch 1968 – 1973 na Strednej škole strojníckej pri Oravských ferozliatinových závodoch (OFZ) Istebné. V roku 1986 ukončil s maturitou aj Strednú hotelovú školu v Piešťanoch. Postupom času bol zamestnaný v OFZ Istebné, Oceľových konštrukciách Žilina, pracoval na ropovode v Sýrii a Lýbii (1978 – 1982), ďalej ako osobný šofér na Miestnom národnom výbore v Terchovej, vedúci pridruženej výroby v Roľníckom družstve Bušince. V roku 1988 začal súkromne podnikáť na Chate na Grúni; od roku 1992 podnikal v Čechách v oblasti stavebných, montážnych a zväračských prác.

Ako aktívny folklorista a muzikant (člen kapiel Rogers, 2+1) sa V. Vallo

angažoval v rámci terchovského kultúrno-spoločenského diania už v mladosti. Neskôr bol pri založení Drobnej prevádzkarne v Terchovej, v rokoch 1994 – 1998 vykonával funkciu poslanca obecného zastupiteľstva, 2005 – 2009 poslanca Žilinského samosprávneho kraja.

Počas svojho viacročného pôsobenia na poste starostu obce V. Vallo inicioval a stál za mnohými významnými projektmi. Na tomto mieste pripomenieme prívod vody z Krivánskej Rizne (3. etapy); vybudovanie vodovodu Balátovia – Gregušovia; rekonštrukciu a modernizáciu budov ZŠ a MŠ;

výstavbu nájomných bytov na Holúbkovej Rovni a u Gregušov; rekonštrukciu centrálnej časti obce; vybudovanie chodníka pre peších Berešovia – Diery; výstavbu novej Hasičskej zbrojnice; vybudovanie Relaxačno-informačného centra Terchovec; vrátenie amfiteátra späť do majetku obce, jeho záchranu a pokrytie novou strechou s pódium; vybudovanie dvoch minifutbalových ihrísk s umelou trávou a osvetlením; zveladenie pútnického vrchu Oravcove s Krížovou cestou a Miléniovým stĺpom; obnovu miestnych komunikácií v centre obce, v Štefanovej, v osadách Mihovia, Ďuriškovia, Pod Kopec, Krištofikovia, Vyšní Berešovia; zaobstaranie kamerového systému a ďalšie.

Osobitne sa treba zmieniť o jeho zásluhách v súvislosti so všestranným rozvojom a napredovaním kultúrneho, spoločenského a športového života v obci. Obísť, samozrejme, nemôžeme ani Jánošíkove dni. Vďaka vytrvalému záujmu a veľkému nasadeniu V. Valla sa i v zložitých časoch krízy darilo finančne zabezpečovať náročný štvordňový programový maratón tohto veľkého a úspešného medzinárodného folklórneho festivalu.

Silný patriotizmus, hrdosť na svoje rodisko, ale aj porozumenie, vplyv a vnímanie súvislosti zo strany V. Valla sa významne podpísali pod budovanie modernej značky Terchová. Skrýva sa za ňou systematická prezentácia pestrej škály aktivít s neskryvanou ambíciou ponúknuť svetu Jánošíkov kraj ako interesantné miesto Slovenska, kde (kontinuálne nadväzujúc na bohatú minulosť) existuje živá kultúra, rozvinutý cestovný ruch a dynamicky pulzujúca súčasnosť.

Na otázku, čo pre V. Valla znamená Terchová, odpovedal: „Človek sa nevyhne pátosu. Keď ale sedíte 11 rokov na starostovskej stoličke, tak mi nedá inak, len povedať to, že Terchová pre mňa znamená všetko.“

Rôzne okolnosti a hektické tempo uplynulých mesiacov spôsobili, že sme doposiaľ adekvátne nereagovali na májové životné jubileum Viktora Valla. Po starostlivom zvážení sa prijalo rozhodnutie, že tak urobíme vo vianočnom vydaní novín. Takže: Milý Viktor, dovoľ, aby sme Ti v mene redakcie a redakčnej rady, ako i v mene našich čitateľov síce s poriadnym oneskorením, ale o to srdečnejšie a úprimnejšie zavinšovali k Tvojim šesťdesiatinám pevné zdravie, trvalé rodinné šťastie, pokračovanie v obľúbených poľovníckych aktivitách, neúchádzajúci životný elán a optimizmus. Osobne za seba vyslovujem presvedčenie, že sa v krátkom časovom horizonte po dlhých mesiacoch konečne stretne a hodíme reč. Veľmi sa na to teším.

Peter CABADAJ

Literatúra: Mucha, F.: *História modernej hudby v Terchovej (IV.). Rozhovor s Viktorom Vallom.* In: *Terchová*, roč. 13, 2002, č. 6, s. 18 – 19; Cabadaj, P. – Križo, V.: *Terchová. Terchová 2003*, s. 90, 102 – 106; Zajac, M.: *Životopis Viktora Valla (Rukopis, 2013)*

RECEPTY NA TENTO ČAS

Veľká úcta a vďaka patrí narodenému Ježiškovi – nášmu Spasiteľovi. Zároveň je to tiež úcta k najbližším, lepšie povedané aj úcta k starobe. Medzi počiatkom a koncom ľudskej existencie jestvuje „časopriestorový vzťah“, ktorý môžeme nazvať celkom jednoducho – život. Detstvo a staroba sú dôležitou súčasťou ľudských životov, či to už prežívame my, alebo naši blízki.

Z Vianoc majú najväčšiu radosť naše ratolesti. Cítia sa dobre v rodinnej atmosfére, páči sa im ozdobený vianočný stromček, darčeky a rôzne sladkosti. Veď koľkokrát do roka máme možnosť spoločne si ako rodina zasadiť za stôl, spolu večerať, posediť či porozprávať sa? Najmä počas Vianoc by sme mali venovať chvíľku času pre tých najstarších, aby pocítili, že aj nás naplňa láska a šťastie z narodeného Ježiška.

Na magické čaro Vianoc sa teší na Slovensku takmer každá rodina. Netrepeživo očakávajú Štedrý deň, keď sa z 24. na 25. decembra narodil v meste Betleheme Boží syn Ježiš Kristus. Odvtedy sa začali písať dejiny kresťanstva, jedného z najväčších náboženstiev sveta.

Na Vianoce má každá rodina zaužívané tradičné jedlá, najmä kapustové alebo rybaciu polievku, opekance s makom, vyprážené rybie filé so zemiakovým šalátom... Z drobného pečiva sú to medovníčky, vanilkové rožky, šuhajdy či drobné kolieska; pri ich príprave radi pomáhajú aj deti.

Ziadny iný koláč nie je tak spätý s najkrajšími sviatkami roka, ako „vianočka“. Už jej meno prezrádza, že ide o tradičný koláč, ktorý na našich stoloch počas Vianoc nemôže chýbať. Má dlhú históriu a obľubu si udržal až dodnes. Kedysi vianočku mohli piecť len cechovní remeselníci – pekári. Neskôr si ju začali ľudia pripravovať už sami doma. Pri pečení, krájaní alebo jedení dodržiavali rôzne zvyky. Vianočka sa na záver štedrovečnej hostiny rozkrájala. Ako prvý z nej ochutnal hospodár, aby mal dobrú úrodu. Kto v nej našiel zapečenú mincu, mal byť zdravý a bohatý počas nastávajúceho roka. Naopak, pripečená alebo natrhnutá vianočka symbolizovala nešťastie.

V dnešnej dobe problémy s vianočkou nemáme. Jednoducho, zjídeme do najbližšieho obchodu a raz-dva ju máme doma. Predsa len, ak by ste si chceli tento tradičný koláč – vianočku – upiecť doma, v rozpise ponúkame recept.

**ŽELÁM VÁM VŠETKÝM KRÁSNE
A POŽEHNANÉ VIANOCE A DO
NOVÉHO ROKU PEVNÉ ZDRAVIE
A VŠETKÝM NECH A DOBRÉ DARÍ.**

Silvestrovský guláš s kelom

Suroviny: 1 kg bravčového pliecka, 150 g bravčovej masť (alebo olej), 2-3 cibule, 1 menšia hlávka kelu, 300 g klobásky, 5 ks očistených pokrájaných stredne veľkých zemiakov, 1 lyžica mletej papriky, rasca, soľ, 3-4 strúčiky cesnaku, mleté korenie, na dochutenie maggi tekutý, 1 a 1/2 lyžice polohrubej múky, voda podľa potreby

Postup: Najprv očistíme a pokrájame na menšie kocky bravčové mäso. Očistenú cibuľu tiež pokrájame a vložíme do kastróla, spolu s bravčovou masťou, a do zlatožltá popražíme na ohni. K cibuli pridáme mletú červenú papriku, pokrájané mäso; dobré premiešame, pridáme rascu, soľ, zalejeme (podlejeme) vodou a zakryté mäso dusíme. Občas premiešame a podlievame vodou. Keď je mäso polomäkke, pridáme očistený a pokrájaný kel, zemiaky, mleté korenie a podľa potreby vodu. Klobásku, ak je to možné, zbavíme šupky a pokrájame na polkolieska, pridáme k mäsu s kelom a necháme krátko prevrieť. Múku rozmiešame v studenej vode, zahustíme guláš, necháme 5 minút povariť. Dochutíme pretlačeným cesnakom a tekutým korením maggi. Guláš podávame s chlebom.

Vyprážený rezeň z tofu

**Ak neobľubujete typickú vôňu rýb,
pripravte si rezeň z tofu.**

Suroviny pre 4 osoby: 600 g tofu, 1 väčšia cibuľa, 1 lyžica sójovej omáčky, 1 lyžica bieleho vína, soľ, malý zázvor (1/2 lyžičky), olej na vyprážanie, strúhanka na obalenie syra, 1-2 vajčička, 1 lyžica hladkej múky.

Postup: Syr nakrájame na hrubšie plátky, ktoré obalíme v hladkej múke. Sójovú omáčku, vajcia, biele víno, zázvor a soľ dobré rozšľaháme. Kúsky obaleného syra v múke ponoríme do rozšľahaných vajec, obalíme v strúhanke a vyprážame v horúcom oleji z oboch strán. Pred podávaním rezne ozdobieme cibuľou, pokrájanou na kolieska a jemne opraženou v oleji. Rezne môžeme servírovať so zemiakovým šalátom, zemiakmi pripravenými na rôznych spôsoboch, prípadne s dusenou zeleninou.

Starodávny kokteil na Nový rok

Do väčšej nádoby – napríklad skleneného krčahu na víno aspoň o objeme 1,5 l – nalejeme 1 dcl pomarančového likéru, pridáme 4-5 kociek ľadu, pohárik becherovky, 1 pohárik fernetstocku. Všetko zalejeme 1 fľaškou šampanského a premiešame. Podľa počtu hostí pripravíme poháre. Do každého z nich vložíme koliesko umytého citróna, nalejeme koktail a môžeme servírovať.

Tradičná kysnutá vianočka

Suroviny: 750 g polohrubej múky, 1 lyžička soli, 120 g cukru, 1 Palmarín (môže byť aj maslo), 3 žltky, postrúhaná kôra z 1 citróna, 1 menší 50 g balíček drożdžiek, 1 kocka drożdžia, 1 vanilkový cukor, podľa potreby mlieko na spracovanie cesta.

Postup: V troške mlieka s jednou lyžičkou cukru rozmiešame droždie a necháme nakysnúť. Pokiaľ droždie nakysne, vymiešame si Palmarín (alebo maslo) s cukrom a žltkami do peny. K vymiešanému Palmarínu pridáme múku, soľ, citrónovú kôru, nakysnuté droždie a spracujeme s vlažným mliekom vláčne cesto (trochu pevnejšie). Do cesta pridáme hrozienka a cesto ešte aspoň 15 minút vypracujeme. Keď je cesto dobre vypracované, dáme ho vykysnúť na teplé miesto (postačí kuchynská teplota). Vykysnuté cesto vyklopíme na dosku, posypeme trochou múky a pokrájame na 6 až 9 rovnakých kúskov (záleží na tom, ako chceme vianočku zapletať). Každý kúsok rozšľaháme približne na dĺžku 60 cm a šúľky pozapletáme. Ako základ upletieme štyri šúľky – tak, ako do vrkoča – položíme ich na dobre vymastený plech (Palmarínom alebo bravčovou masťou). Potom zapletieme tri šúľky, ktoré položíme na základ; nakoniec spletieme dva šúľky – tak ako povraz – a položíme ich na vrch. Zakončenie šúľkov (čiže tých, ktoré sú na vrchu) trochu predĺžime a vsunieme pod základné zapletené šúľky, aby konce vianočky pekne spľývali – do okružla.

II. postup zapletania vianočky: Postačí aj zapliesť vianočku do základných štyroch šúľkov; na vrch položíme dva zapletené šúľky. Zapletenú vianočku necháme na plechu nakysnúť aspoň 40 minút. Následne vianočku potrieme rozšľahaným vajčičkom. Po povrchu ju môžeme zľahka posypať celým makom a dáme piecť do málo vyhriatej rúry na 100 °C; postupne pridáme teplotu až na 190-200 °C. Pečieme pomalšie, približne 45-50 minút. Po upečení vianočku – hneď ako ju vytiahneme z rúry – po vrchu potrieme s 1 lyžicou roztopeného masla, zmiešaného s 1 lyžicou medu. Krájame vychladnutú.

Sušené slivky s orechmi a slaninou

(Výborná pochúťka na záver roka pri posedení s priateľmi)

K vínu alebo iným destilátom dobré padnú malé chuťovky s kúskom chlebička, prípadne aj kúsok papriky alebo uhorky.

Suroviny na 1 chuťovku: 2 sušené slivky (možno ich kúpiť v nákupných centrách), 2 polovičky jadra z vlašských orechov, plátok prerastenej údenej slaniny, špáradlo (samozrejme, nekonzumuje sa).

Postup prípravy: Sušené slivky namočíme do vlažnej vody aspoň na 20 minút. Necháme ich na sitku odkvapkať približne 10 minút. Potom slivky opatrne roztvoríme (ak by sa v nich náhodou nachádzala kôstka, vyberieme ju), do vnútra slivky vložíme orech a slivku uzatvoríme. Slaninu máme nakrájanú na širšie pásiky. Po dve naplnené slivky uložíme na pásek slaniny, pekne zatočíme do rolky a prepneme špáradlom. Keď sú rolky hotové, na panvicu pridáme trochu oleja, slaninové rolky opatrne otáčame a opečieme z každej strany. Opečené rolky vyberáme na dierkovanú varechu, aby odkvapkali z masti. Podávame vychladnuté.

Vianočná kapustnica s pečienkovými haluškami

Suroviny (8-10 porcií): 1 kg údenej krkovičky s kosťou, ½ kg čerstvého bravčového mäsa (plece, kolenko...), 600 g údenej klobásy, do kapustnice môžeme pridať aj obrezky z hydínového mäsa, 1 kg kyslej kapusty, 1 mrkva, ½ zeleru, 1 cibuľa, rasca, soľ, korenie, 4-5 strúčikov cesnaku, 5 zemiakov, 1 veľká lyžica mletej sladkej papriky, voda podľa potreby (približne 3 litre).

Suroviny na pečienkové halušky: 500 g bravčovej pečene, 1 vajce, majoránka, strúhaný muškátový orech, 2 lyžice strúhanky, 2 strúčiky cesnaku, polohrubá múka podľa potreby, voda na varenie halušiek (asi 2 l).

Kapustnica – postup: Keď už voda na kapustnicu vrie, pridáme umyté a rozseknuté mäso, očistenú a pokrájanú zeleninu, očistené celé zemiaky; všetko necháme priviesť do varu. Keď začne mäso vriieť, pridáme kapustu, soľ, červenú papriku a cesnak. Oheň trochu stíšime a všetko sa pomaly varí aspoň 2 hodiny. Keď už je mäso mäkké, pridáme klobásu a krátko povaríme. Kapustnica je pekne čistá ako hovädzia polievka. Podľa chuti kapustnicu dochutíme mletým korením a soľou. Ak máte v domácnosti sušené huby, môžete ich počas varenia pridať do kapustnice.

Pečienkové halušky – postup: Očistenú a pokrájanú bravčovú pečeň pomelieme na mäsovom mlynčeku. K pečeni pridáme vajce, strúhanku, majorán, postrúhaný muškátový orech a na jemno postrúhaný cesnak. Pridáme múku, všetko dobré premiešame, aby bola hmota hustá – ako aj na iné halušky. Vodu v nádobe privedieme do varu. Keď voda vrie, (bud') z lopára naštikáme pomocou lyžice halušky do vriacej vody, alebo cez dierkovanú varechu (haluškář). Halušky necháme krátko povrieť. Opláchneme ich pod studenou vodou a odložíme do menšej nádoby. Keď už je pripravený štedrovečerný stôl a tanieri pre každého člena sú rozložené, do stredu taniera každému položíme pečienkové halušky a zalejeme horúcou kapustnicou. Mäso a klobásu z kapustnice konzumujeme, až keď prideme domov z Polnočnej sv. omše.

Rybiacia polievka so zemiakmi a olivami

Suroviny pre 5 osôb: 500 g ryby, 3 lyžice olivového oleja, 1 cibuľa, 1 malý paradajkový pretlak, 1 zelená paprika, 2-3 zemiaky, 1 malý balíček olív – môžu byť zelené a plnené aj kapiou alebo tiež čierne a vykôstkované, mleté čierne korenie, 1 lyžička mletej sladkej papriky, soľ, tekutá maggi korenie, zelená petržlenová vňať, šťava z 1 citróna (alebo ocot), voda podľa potreby, 1 lyžica polohrubej múky, trochu postrúhaného muškátového orieška, 1 lyžička vegety.

Postup: Najprv dáme do menšej nádoby variť očistenú rybu aspoň na 12-15 minút. Rybu vyberieme na tanier a vývar precedíme cez husté sitko, aby sme zachytili drobné kostičky. Potom očistíme cibuľu, pokrájame ju na drobno a krátko popražíme na oleji. K cibuli pridáme očistenú a na malé kúsky pokrájanú zelenú papriku, všetko krátko popražíme, pridáme múku a miešame spolu aspoň 3-5 minút. Následne pridáme paradajkový pretlak, dobré premiešame, pridáme vývar, doplníme vodu a necháme povrieť aspoň 10 minút. Prekrojené olivy (bez nálevu) vložíme do polievky, pridáme koreniny a polievku krátko privedieme do varu; podľa chuti pridáme šťavu z citróna alebo ocot. Zemiaky uvaríme zvlášť, potom ich pridáme do polievky. Rybie mäso oberieme od kostí a nakoniec pridáme do hotovej polievky.

Falošná treska

Falošná treska poslúži ako výborná nátierka na krájané tmavé bagety (alebo aj na hrianky), na doplnenie sortimentu chuťoviek na záver roka, prípadne i na ďalšie príležitosti.

Suroviny: 3 uvarené mrkvy, 1 stredne veľká cibuľa, 3 sterilizované uhorky, 250-300 g jemného tvarohu, 1 tatárska omáčka, majonéza (podľa potreby a hustoty), 3-4 vajcia uvarené natvrdo, 2 polievkové lyžice horčice, soľ, čierne mleté korenie podľa chuti. Na ozdobu môžeme použiť červenú pokrájanú papriku a lístok zelenej vňate.

Postup prípravy: Uvarené žĺtky dobré roztlačíme vidličkou a vymiešame s tvarohom. Mrkvu postrúhame, cibuľu, uhorky a bielky pokrájame nadrobno. Všetko spolu zmiešame, pridáme tatársku omáčku, podľa potreby majonézu, horčicu, soľ, mleté korenie; všetko spolu premiešame. Podávame vychladnuté.

Kapor pečený s orechovou plnkou

Suroviny: 1 kapor (1,5 kg), 2 cibule, čerstvá petržlenová vňať, (môžeme ju nahradiť aj sušenou), 250 g orechových jadier (hrubšie posekaných), soľ, korenie na ryby, 3 lyžice olivového oleja, 1 citrón, 50 g masla, alobal alebo papier na pečenie.

Postup: Najprv očistíme cibuľu, potom ju pokrájame na kolieska a na polovici oleja trochu popražíme. K cibuli pridáme orechy a všetko necháme vychladnúť. Kapra očistíme, umyjeme a osolíme, naplníme cibulovou plnkou s orechmi, do ktorej pridáme petržlenovú vňať a korenie na ryby. Keď je kapor naplnený, zopneme ho špáradlami, aby plnka nevypadla. Následne si rozložíme alobal alebo papier na pečenie, dobre ho pomastíme zvyškom oleja. Kapra položíme na alobal, dobre pokvapkáme šťavou z citróna a na kapra poukladáme kúsky masla. Kapra starostlivo zabalíme, položíme na pekáč, podlejeme trochu vody (2 dcl) a pečieme vo vyhriatej rúre približne 15-18 minút na 190° C. Keď je kapor upečený, rozdelíme ho na porcie a pridáme ľubovoľnú plnku (zemiaky na rôznych spôsoboch alebo vhodný zeleninový šalát).

Hus dusená na spôsob diviny

Suroviny: 1 menšia hus s váhou 3-3,5 kg, 300 g polievkovej zeleniny (mrkva, petržlen a zeler), pol litra smotany, 2 dcl bieleho vína, 2 cibule, 200 g husacej masti (môžeme nahradiť aj bravčovou masťou), 2 lyžice horčice, 100 g údenej slaniny, 1 lyžička mletej červenej papriky, 2-3 strúčiky cesnaku, soľ, 1 citrón, 1 lyžica kryštálového cukru, 2 bobkové listy, trochu mletého korenia (môžeme pridať aj pár zrníček borievky), voda podľa potreby, 1 lyžica polohrubej múky.

Postup: Očistenú hus rozsekáme na porcie, opečieme každý kúsok na rozhorúčenej masti a odložíme do druhej nádoby. Na tej istej masti, čo sme opekali hus, opožime očistenú a pokrájanú cibuľu, spolu aj s očistenou a pokrájanou zeleninou; všetko posypeme kryštálovým cukrom, ktorý necháme trochu skaramelizovať. Následne základ zalejeme aspoň 1 l vody, poukladáme kúsky opečeného mäsa, osolíme, pridáme korenie (borievky, bobkový list), očistený celý cesnak a na štvrtky prekrojený umytý citrón. Mäso zakryjeme a dusíme do mäčka. Počas dusenia mäso prelievame šťavou, ak treba, podlejeme ho vodou. Mäkké mäso zo šťavy vyberieme, zároveň vyberieme aj kúsky citróna a bobkový list. Podľa potreby pridáme trochu vody a všetko privedieme do varu. Štavu zahustíme smotanou, do ktorej sme rozmiešali horčicu s múkou. Všetko necháme krátko prevrieť, pridáme víno a komplet spolu rozmixujeme. Slaninu pokrájame na drobné kocky, rozpražíme, pridáme mletú papriku a vlejeme do omáčky. Omáčku podľa potreby dochutíme mletým korením a soľou. Pred podávaním z porcie mäsa odstránime drobné kostičky. Ako príloha sú vhodné malé zemiakové knedličky alebo žemľové knedle.

SPOMIENKA NA POSLEDNÉHO KOLÁRA

V júli 2013 vyšla pôsobivá čiernobiela obrazovo-textová publikácia, venovaná pamiatke vychýreného kolára Ľudovíta Hanzela, ktorého celá pozemská púť bola neodmysliteľne spojená s Terchovou. Knihu, aj vďaka podpore niekoľkých mecénov, vydal Pavol Ďurčo (ako fotograf zdokumentoval posledný úsek životného príbehu Ľ. Hanzela), vstupný text do nej napísal Peter Cabada.

posledný kolár

Pavol Ďurčo

Terchovej a jej okolia mali kedysi osobitú čaru najmä v tom, že sa tu viac ako kdekodkoľvek inde zachovali ukážky harmónie medzi výsledkami práce rúk človeka a pôsobivou scenériou.

Patrím medzi tých šťastlivcov, ktorí mali v detstve možnosť plnými dúškami vychutnávať posledné prirodzené obrazy starého sveta. Práve takto – Obrazy starého sveta – nazval renomovaný režisér Dušan Hanák nezabudnuteľný film, v ktorom účinkovala aj

dreveničky a spustili. Zrazu ste mali pred očami autentický obraz nefalšovaného starého sveta, ktorý nevlastní nijaká galéria. Obraz živý, precítený a sytený spolupatričnosťou, úprimnou hrdosťou na vlastný pôvod, kresťanskú vieru, na svoju osadu. Obraz pestrý, do ktorého husla a basička miesto štetca nanášali harmóniu a inšpiráciu, nadčasové odkazy a podmanivé obsahové odtiene. Obraz výsostne ľudský, ktorý si jeho autori starostlivo strážili. Veď išlo predsa o najvyššiu hodnotu!

Niečo podobné som vždy pociťoval aj v prípade Ľudovíta (Ludvíka) Hanzela, ktorý žil neďaleko od osady Kvočkovia, ako i od miesta, kde som vyrastal ja. Do pamäti sa mi hlboko vryl ako skromný človek a rešpektovaný kolár, ktorý nikdy nemal problém pomôcť bližnému. Keď si naňho spomeniem, stále cítim blahodarné bodnutie pri srdci. V minulosti prichádzalo vo chvíľach uvedomenia si, že ešte stále okolo nás a v nás niečo autentické žije, dýcha. Práve s Ludvíkom Hanzelom som v sebe intenzívne pociťoval tlenie kontinuity so svetom dávnom zašlým. Pri dnešnom závratom životnom tempe možno povedať – už takmer predpotopným. V okamihu, keď Ludvík zomrel, mi bolo viac než jasné, že do nenávratna odišla posledná nezameniteľná osobnosť mojich detských liet. Akoby symbolicky na jeho kolesách, ktoré vyrobil, odišiel

Na Slovensku azda ani nenájdeme miesto, kde by sa činnosť človeka nedotkla prírody a krajiny. V často nepriaznivých obdobiach a podmienkach pretvárali a menili naši predkovia svojimi mozolnatými rukami prostredie, v ktorom im bolo súdené žiť. Ich potreby, nesplnené sny a túžby bolo možné ešte v nedávnej minulosti pozorovať na kopaniciach, lazoch, v dolinách či na holiach. Krajina a príroda

legendárna Kvočkovská muzika. Na jej príklade som zvykol často poukazovať na to, ako sa do povahy a osobnostnej kreativity prostých ľudí harmonicky premietla dobrosrdečnosť a zdravý dedinský humor, v ktorom bola skondenzovaná sprítomnená stáročná ľudská skúsenosť, historická pamäť a vedomie kontinuity. Nikdy nemôžem zabudnúť na časy, keď si kvočkovskí muzikanti vyšli spontánne pred svoje skromné

z Terchovej posledný obraz starého sveta. A mňa bude vždy trápiť, že som sa nemohol zúčastniť na poslednej rozlúčke s týmto vzácnym človekom. O to viac si vážim a oceňujem úsilie i obetavosť fotografa a publicistu Pavla Ďurča, ktorý pripravil na vydanie dôstojnú knižku o Ludvíkovi Hanzelovi.

Peter CABADA

ZOMREL
VASIL BECA

Koncom septembra 2013 vo veku nedožitých 65 rokov náhle zomrel Vasil Beca. Tento výtvarník z Užhorodu, člen Umeleckej besedy slovenskej, často navštevoval našu krajinu, vystavoval tu a viackrát sa zúčastnil na plenéroch UBS. Zamiloval si aj Jánošíkov kraj a veľmi rád sa k nám každý rok vracal.

Vasil Beca odišiel, ale jeho obrazy v Terchovej zostávajú.

SLOVENSKO HRÁ V MOJOM ŽIVOTE NAJVÄČŠIU ROLU

V lete som bol v Južnej Amerike a okrem iných miest som navštívil aj Buenos Aires v Argentíne. Počas jedného nedelňého popoludnia som spolu s priateľmi zavítal do tamjšieho Slovenského kultúrneho spolku. Okrem iných krajanov som sa na jeho pôde zoznámil aj s Césarom. Veľmi rýchlo sme sa skamarátili. Nasledujúci rozhovor je toho dôkazom.

TERCHOVÁ: Predstav sa čitateľom novín Terchová – svoj pôvod, záľuby, prácu? Ako si sa zoznámil s manželkou, ktorá pochádza z Košíc?

César: Volám sa César Emilio Mangiaterra, narodil som sa v Buenos Aires a mám 46 rokov. Môj otec Enzo bol Argentínčan, jeho rodičia Taliani. Moja mama Milka je tiež Argentínčanka ale jej rodičia boli Slováci – Hlohovčan a Štiavničanka. Takže ako mnoho Argentínčanov, aj ja som európskeho pôvodu. Manželka Lotka je Košičanka, tak ako syn Enrico Francisco. Dcéra Sofía Sarlota sa narodila v Buenos Aires. Z hľadiska národnosti sme teda perfektne vyváženou rodinou! Hoci žijeme v Argentíne, doma rozprávame len po slovensky. Slovenská kultúra má v našej rodine prevahu. K tomu ešte pracujeme v jednej firme, ktorá ma obchodné vzťahy so slovenskými spoločnosťami.

Pred tridsiatimi rokmi som pod tlakom mojej mamy (Slovenka, nie?) začal chodiť do slovenského spolku. Po nežnej revolúcii prišlo do Argentíny veľa slovenských folklórnych súborov a osobností (bratia Muchovci, Lúčnica atď.). Takto pricestoval do Buenos Aires v roku 1993 aj miešaný spevácky zbor Collegium Technicum z Technickej univerzity v Košiciach. Lota bola členkou toho zboru a prvý raz som ju videl v slovenskom spolku. Vysoká blondínka so zelenými očami sa mi veľmi zapáčila, preto som sa rozhodol v roku 1996 cestovať za ňou na Slovensko. Cestu som neskôr zopakoval a vtedy sme sa rozhodli žiť spolu.

TERCHOVÁ: Ako by si charakterizoval činnosť Slovenského kultúrneho spolku v Argentíne?

César: Spolok bol založený v roku 1926. Stretli sa v ňom emigranti zo Slovenska za účelom spolupráce a vytvárania priestoru, v ktorom si mohli udržiavať svoje zvyky a navzájom si pomáhať, keďže žili tak ďaleko od rodnej vlasti. Ide o inštitúciu, kde sa Slováci narodení na Slovensku cítia ako doma, a Slováci narodení v Argentíne si udržiavajú svoju slovenskú „identitu“. Pokiaľ ide o mňa, som typicky „vzor“ činnosti slovenského spolku; starí rodičia boli emigranti zo Slovenska, mama je už Argentínčanka, ale zobrala ma do spolku. Tam som

našiel svoju lásku, tam som sa učil prvé slova po slovensky. Môžem teda povedať, že vďaka spolku sa moja rodina, ktorá odišla zo Slovenska v roku 1923, vrátila do svojej vlasti v roku 1996.

TERCHOVÁ: Koľkokrát si navštívil Slovensko a ako sa Ti u nás páčilo?

César: V júni 1996 som cestoval na Slovensko tretíkrát, avšak už s myšlienkou založiť si v Košiciach rodinu. Svadbu sme mali v auguste toho roku. O rok neskôr sa narodil syn Enrico a v roku 2000 sme sa presťahovali do Argentíny. A či sa mi páči Slovensko? Nemôžeš mi dať predsa takú otázku! Býval som tam štyri roky, manželka, matka mojich detí a spoločníčka na celý život, je Slovenka, deti sú Slováci, na Slovensku mám veľa kamarátov. Milujem Slovensko! V mojom prípade už nejde o to, či sa mi Slovensko páči, alebo nie. Slovensko hrá v mojom živote najväčšiu rolu a vôbec si neviem predstaviť vlastný život bez Slovenska.

TERCHOVÁ: Akú máte pozíciu v Slovenskom kultúrnom spolku v Argentíne?

César: Spolu s manželkou – Košičankou – sme obaja jeho členmi.

Za rozhovor poďakoval
Ján MIHO ml.

César Emilio Mangiaterra s manželkou a vpravo Ján Miho ml.

SVETOVÉ DNI MLÁDEŽE V RIU

/Nezabudnuteľné juhoamerické zážitky/

Ludia radi spomínajú na zážitky z ciest, ktoré sú uložené v pamäti. Môžem sa úprimne priznať, že moje tohtoročné spomienky z cestovania sú bohaté – videl som naozaj úžasné miesta. Začnem pekne po poriadku. Ide o štyri lokality v Južnej Amerike: vodopády Iguazú medzi Brazíliou a Argentínou, mesto Buenos Aires v Argentíne a mestá Sao Paulo a Rio de Janeiro v Brazílii (Svetové dni mládeže, stretnutie so Svätým Ocom Františkom). Nikdy by som si nepomyslel, že sa mi niekedy v živote pošťastí dostať sa až tak ďaleko. Precestoval som síce naozaj kus sveta, ale táto cesta bola vskutku výnimočná; viac ako 10 tisíc kilometrov od rodnej obce, skoro mesiac ďaleko od domova (9. júla 2013 som odlietal do Sao Paulo v Brazílii).

Vodopády Iguazú

Ide o unikátny skvost ponúkajúci jeden z najúchvatnejších pohľadov na svete, ktorý sa rozkladá na území dvoch národných parkov – brazílskeho a argentínskeho. Obidva vodopády sú zapísané do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO. Iguazú je najväčší systém vodopádov na svete. Rozkladá sa na rovnomennej juhoamerickej rieke, tretom najmohutnejšom toku tohto svetadiela.

Od svojho prameňa, neďaleko brazílskeho mesta Curitiba, je rieka postupne napájaná 30 prítokmi, takže v mieste, kde sa v širokom oblúku stáča, aby sa následne prepadla do hĺbky miestami až 80 metrov, je široká 4 kilometre! Samotná hrana vodopádov má podkovovitý tvar. Dlhá je 2 700 metrov, z toho 800 metrov sa nachádza na brazílskej a 1 900 metrov na argentínskej strane. Mal som možnosť vidieť vodopády tak z brazílskej, ako aj argentínskej strany. Človek často vníma svet očami a tu som sa naozaj mal nad čím kochať – skutočná pastva pre oči. Jeden fakt bol ale pre mňa udivujúci: ako človek na vozíku som sa úplne slobodne pohyboval po národnom parku. Tam na tieto veci myslia! Keď doma spomeniem, že aj u nás by sme mali byť citlivejší k zdravotne postihnutým ľuďom, počujem len štekot a výhovorky, ako sa to nedá...

Buenos Aires

Po dvoch dňoch strávených v Iguazú sme jeden deň prežili na letiskách, aby nás potom lietadlo presunulo do Rio de Janeiro, odtiaľ do Sao Paulo a nakoniec do Buenos Aires, hlavného mesta Argentíny.

Krkolomný presun do Argentíny vraj súvisel s cenou leteniek; tento fakt som zobral ako realitu. Po pristáti na letisku v Buenos Aires sme prespali v neďalekom hoteli, keďže sme tam prišli neskoro večer. Na druhý deň bola omnoho väčšia zábava, lebo padlo rozhodnutie, že budeme cestovať do centra mesta, vzdialeného vyše 40 kilometrov, autobusom s kuframi – skrátka, v plnej poľnej. Kým sme našli náš hostel Ricoletto v centre Buenos Aires, cesta trvala cca 4 hodiny.

Kolorit metropoly Argentíny mi pripomínal mnohé veľké mestá v Európe. Čo ma však udivilo, psie exkrementy boli všade... V Buenos Aires sme navštívili baziliku, kde slúžil omše terajší pápež František. V nedeľu 14. júla 2013 sme sa vybrali pešo hľadať Slovenský kultúrny spolok. Z miesta

našho ubytovania, hostela Ricoletto, to bolo možno viac ako 10 kilometrov. Aj sa mi zdalo, že blúdime po meste nejakú dlho... Nakoniec sme to našli. Mal som veľký zážitok, pretože pred 20 rokmi tu boli bratia Muchovci. Tamajším Slovákom som odovzdal nabalenú igelitku z Miestneho kultúrneho strediska Terchová a požiadal ich, aby ju odovzdali kňazovi Pavlovi Geraldinimu; jeho otec, básnik, prekladateľ a činovník Matice slovenskej Koloman Kolomi Geraldini, pochádzal z Terchovej. Stretol som tam aj zaujímavú rodinku Césara Mangiattera, ktorého manželka Sarlota sa narodila v Košiciach. Títo ľudia sa naplno venujú spolku krajanov v Argentíne. Spolu sme boli i na kultúrnom programe – videl som naozajstnú tango šou. Nádhera! Sao Paulo

Z Buenos Aires sa letelo do Brazílie, presnejšie do najväčšieho mesta na južnej pologuli Sao Paulo, kde sme strávili celý týždeň. Ubytovali nás v rodine pani Solange, ktorá má dve dcéry a manžela asi v mojom veku. K sebe do rodiny zobrali 4 mláďencov zo Slovenska; ja som bol z Terchovej, dvaja z Bratislavy a jeden od Nitry. Počas pobytu v tejto rodine som sa cítil skoro ako doma. Naozaj, mal som ten pocit, pretože sa k nám správali veľmi srdečne. Ich dcéra hovorila anglicky a kamarát Janko z Bratislavy taktiež ovládal angličtinu. Robil nám teda tlmočníka, pričom ja som sa s nimi rozprával aj pomocou prekladača v počítači. Človek si opätovne uvedomil, aké dôležité je ovládať aspoň jeden svetový jazyk.

Časť mesta, kde sme bývali, sa nazýva Ipiranga. Mal som napríklad možnosť vidieť Múzeum nezávislosti Brazílie, tretí najväčší futbalový štadión na svete, kde budú na budúci rok Majstrovstvá sveta vo futbale. Po duchovnej stránke sme sa stretávali na omšiach a katechézach s Mons. Tomášom Galisom - žilinským biskupom. S domácim pánom sme boli v mestskom parku, s jeho dcérou Thaisy v zoológickej záhrade. Táto úžasná rodinka nás potom zaviezla na letisko, odkiaľ sme odleteli do Ria na stretnutie so Svätým Otcom Františkom.

Rio de Janeiro

Rio je považované za najdôležitejšiu turistickú destináciu v Južnej Amerike. Toto mesto bolo dve storočia hlavným mestom Brazílie. Po prilete sme sa taxíkmi premiestnili do mestskej časti Madeira; ubytovali nás na fare.

Počas týždňa, ktorý sme strávili v Riu, sa pokazilo počasie. Pršalo, aj sa schladilo. Mesto však lákalo svojimi dominantami.

Mojou túžbou bolo dostať sa k najväčšej soche Krista na svete. Podarilo sa! Dokonca vtedy vyšlo aj slniečko... Cesta na vrch Corcovado (hrb) veru nebola jednoduchá, všade ľudí ako maku. Výhľad na mesto bol nádherný. Na vrch (išlo sa lanovkou, výťahmi a eskalátormi) sme prišli v čase, keď bola v kaplnke podstavca sochy svätá omša. Slúžil ju kňaz z Poľska, aké príjemné prekvapenie. Ďalšou známou dominantou Ria je Pao de Acúcar (Cukrová homoľa), ponúkajúca dych vyrážajúce výhľady na mesto. Denne sa cestovalo do mesta vlakom, pričom sme prechádzali okolo najväčšieho futbalového štadióna na svete Maracana.

V nedeľu 28. júla 2013 sa konala na pláži Copacabana svätá omša s pápežom Františkom; bol to už záver Svetových dní mládeže. Cesta na pláž nebola jednoduchá; všade plno ľudí z celého sveta. Nakoniec sme sa dostali do sektora určeného pre vozičkárov. Atmosféra

vskutku neopísateľná. Pocity rezonujú ešte i dnes, keď si spomeniem na program mladých ľudí, privítanie Svätého Otca Františka... Mal som naozaj silný duchovný zážitok.

Večer nás taxík odviezol na letisko a 12 hodín sme leteli do Nemecka (Frankfurtu nad Mohanom), potom ešte do Viedne a nakoniec autom na Slovensko. Na tomto mieste patrí moja úprimná vďaka priateľovi, asistentovi Petrovi, bez ktorého pomoci by som nezabudnuteľnú cestu nemohol absolvovať. Na jednej prednáške – vypočul som si ju aj s prekladom – zaznela myšlienka, ktorá vo mne stále rezonuje: „Človek, ktorý nemá rád ľudí, nemôže milovať Boha. Len ťažko sa priblíži k Bohu...“

Brazília a Argentína zostanú v mojej pamäti trvalou spomienkou. A Svetové dni mládeže v Riu budú ešte dlho silným duchovným zážitkom.

Ján MIHO ml.

Fotoarchív autora

SO SVÄTÝMI TREBA BYŤ ZADOBRE

Ráno vstala tetka Ilona hore zadkom. Takto vždy ospravedlňovala svoju zlú náladu. Len čo otvorila oči zahnela sa na mačku, ktorá naháňala kľbko vlny. Veru mala tetka zlú noc. Rozbolel ju posledný zub, ktorý jej zostal z krásnych perál, ktoré zdobili jej ústa ešte pred polstoročím.

Pomalým krokom sa vybrala na dvor do výklenku, kam aj králi musia chodiť. O chvíľu už z kuchyne počuť, ako člapoce voda v lavóre. Dnes má veľa vecí vybaviť. Aj deti prídu oberať slivky. Treba obed uvariť. Schmatla kapsu a hybaj do obchodu.

Hoci ju už osemdesiatka kvári, na jej chôdzi to nie je vidieť. Keď jej treba aj päťdesiatničku predbehne. Na ulici sa skoro zrazila so susedkou, ktorá si hneď všimla, že tetka nie je vo svojej koži. Oslovila ju veľmi opatrne. „Suseda, čo ste taká namosúrená?“ „Mala som zlú noc, ten posledný, antikrist ma v hube tak rozbolel, že som si protézu musela vybrať,“ zašušľala tetka a už jej nebolo.

Cestou sa stavila u Jana, s ktorým sa chcela dohodnúť na oprave strechy. Aj Jano si všimol, že akosi divne špúli pery a len tak nezrozumiteľne drmolí. Nič však nepovedal, len potvrdil, že príde v dohodnutom termíne. Ešte sa chcela staviť u Bročkov, aby si vyjasnili nejaké klebety. V poslednej chvíli sa rozhodla, že do roja šparať nebude.

Domov sa prihnala udýchaná. Bleskovo postavila na pec hrniec a pustila sa do varenia. „Spravím placky, polievku varit' nebudem, aj tak sú obidvaja vyžratí,“ nahlas premýšľala. Jazykom si prešla po d'asnách, zub sa ešte ozýval. Zuby nech sú ešte v pohári, rozhodla.

Placky rozvoňali celú kuchyňu, ba aj na dvore ich bolo cítiť. Dostala na ne chuť. Chcela si ich vychutnať a k tomu boli potrebné zuby. Vbehla do izby, čiahla po pohári, a zubov nikde. Horúčkovo začala premýšľať, kde ich mohla zapotrošiť... Popretriasala vankúše, kukla pod posteľ. Márne! Keď všetky dôverne kúty povymetala, znervóznela. Hodila sa na kolená a habkala kade tade.

Takto ju našli deti. Zadychčaná, červená, s plačom na krajíčku začala žalostiť. „Neviem kde mám zuby, nemôžem ich nájsť.“ Keď si spomenula, že za ne zaplatila tri tisícky a že ich nemá ani rok, rozplakala sa. „Veď sa nájdú,“ chlácholili deti mater. Zbytočne! Čosi ju pichlo v bruchu. Skoro ju zadusilo od strachu. „Ja som zuby zjedla,“ vytlačila zo seba. Deti situáciu chceli zľahčiť, presviedčali ju, že zjesť zuby nie je také jednoduché. Márne sa snažili. Začala plánovať, kedy pôjde na operáciu.

V prednej izbe sa hodila na kolená,

začala sa nahlas modliť k sv. Antonovi. Jožo s Hanou miesto oberania sliviek, hľadali zuby.

Tetku brucho neprestalo bolieť. Napadlo ju, že zuby si možno nájdú prirodzenú cestu z brucha. V komore vyhrabala malý nočník, ešte po deťoch. Prešli dva dni a v nočníku sa nič nenašlo.

Na tretí deň sa dedinou prehnala búrka. Tetka musela na dvore čo to zachrániť. Všimla si, že Mickina miska je plná kalnej vody. Zdvihla ju, aby ju znej vyliala. Skoro jej oči vyliezli z jamiek, keď pod miskou zbadala svoje zablatené zuby. Ako srnka vbehla do kuchyne, zuby umyla, s ulahčením do úst vložila.

Nezabudla, čo svätému Antonkovi slúbila, na kolenách ďakovala všetkým svätým za milosť, ktorej sa jej dostalo. Spomenula aj ten zázrak, keď za záhadných okolností našla už oplakanú zlatú obrúčku. Že treba byť so svätými zadobre sa jej aj teraz potvrdilo.

S radostou sa chcela aj s deťmi podeliť. Cestou k telefónu sa potkla o Micu, skoro sa prevrátila. Zajačala: „Šic, ty potvora,“ chcela ju kopnúť, no zavčasu sa spamätala. Prevrátila oči k nebu a zašepkala: „Aj kmínom treba odpúšťať!“

Judita PEKÁRIKOVÁ

DOSIAHNUŤ HARMÓNIU ČLOVEKA A PRÍRODY

Dňa 3. apríla 2013 zomrel v Bratislave profesor Anton Blažej (nar. 10. marca 1927 v Nemšovej) – významná osobnosť našej vedy a vzdelávania, laureát mnohých prestížnych domácich aj medzinárodných ocenení, expert OSN pre životné prostredie, dlhoročný rektor Slovenskej vysokej školy technickej, dnešnej Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Profesor Blažej mal veľmi blízky vzťah k našej obci, kde vlastnil chatu (osada Brehovci). Okrem iného podporoval nadaných terchovských študentov, s ktorými udržiaval aj v neskoršom období blízke priateľské vzťahy. Osobnosť tohto výnimočného vedca, pedagóga i človeka si pripomenieme fragmentom textu, ktorý napísal do publikácie Ved'je tá Terchová... (1996, s. 13 – 15). Obrazovú časť knihy, zostavenú Petrom Cabadajom, vyplnili pôsobivé terchovské fotografie Milana Šaradina.

Živá a neživá príroda je najkrajším umeleckým dielom na našej planéte. Zem je tým najdokonalejším a najpremyslenejším dielom. Preto náš obdiv a úcta patrí Stvoriteľovi Zeme a Životu na nej. Keď Boh tvoril prírodu, bol nesmierne štedrý k slovenskej krajine, ktorá svojou neobvyklou rozmanitosťou na takom malom priestore je ojedinelou v oblasti neživej i živej prírody. Málokto z občanov Slovenska si danú skutočnosť uvedomuje, a tak sa toto prírodné bohatstvo málo a neodborne využíva z hľadiska ekonomického či sociálneho aj napriek skutočnosti, že by sme to tak nesmierne potrebovali v záujme zlepšenia životnej úrovne i v záujme zdravotného stavu obyvateľstva.

Zvlášť štedrý bol Stvoriteľ pri formovaní krajinného útvaru Malej Fatry, Vrátnej, vegetácie i ostatných krajinných zložiek obce Terchová a jej regiónu. Krédom občanov Terchovej, ako aj občanov, ktorí tu našli svoje „druhé bývanie“ (chatári a chalupári), by malo byť zveľaďovanie a zušľachtovanie tohto prírodného bohatstva nielen pre nás, naše deti a vnukov, ale celkovo pre budúce generácie. Mnohí z nás, naopak, vedome i nevedome ničia toto grandiózne dielo prírody, devastujú lesy, prírodu a životné podmienky vôbec. Boh nám dal rozum, slobodnú vôľu a my sa chováme, ako keby sme stratili slobodu, zdravý rozum a páchame vedome krivdy na Stvoriteľovom diele. Nechceme pochopiť, že ak si túto krásnu PRÍRODU sami zničíme, nie je v plánoch Božích zachrániť ju pred našou zvoľou a obnoviť pre budúce generácie.

KULT JÁNOŠÍKOVSKÉJ TRADÍCIE

Jánošík je náš národný hrdina, no dlho sme nedocenili jeho postavenie v slovenskej histórii. Preto treba vysoko oceniť organizovanie Jánošíkových dní. Bude však potrebné koncepčne, programovo a cieľavedome budovať lokálnu,

regionálnu i národnú hrdosť a kultivovať národné vedomie jánošíkovskej tradície. Na naplnenie tohto zámeru sa ponúka viacero možností. Napríklad: vybudovať turistické trasy Po Jánošíkových stopách, či zrealizovať „živú plastickú mapu“ na rozlohe asi 2 tisíc metrov štvorcových vo Vrátnej s technickým vybavením, ktorá slovom, obrazom i živými figurkami priblíži scény z kľúčových hrdinských činov Jánošíka a jeho družiny. Bolo by to nielen atraktívne, ale tiež poučné a originálne.

Jánošíkovská história je dokumentom sociálnej, ale i národnej revolty proti pánskej zlovôli, tyranii a sociálnemu útlaku. Nesmierne neľudské krivdy, páchané na poddaných, objektívne vytvorili podmienky pre individuálny, ale aj organizovaný skupinový odboj, ako bola napríklad Jánošíkova družina. Súčasne boj proti tuposti a krutosti hajdúchov premyslenými, tvorivými formami svedčia o veľkých schopnostiach, prirodzenom nadaní, osobnej odvahe a ľudskej statočnosti Jánošíka a jeho druhov. Dokázal vždy prekvapiť, dobehnúť, zosmiešniť ako panstvo, tak aj ich hajdúchov. Pritom si Jánošík zachoval vysoké humánne – nevraždil, nemučil – , ale i sociálne cítenie: bohatým bral a chudobným dával. Z pohľadu histórie ide o ojedinelú formu boja proti súdobému sociálnemu aj národnému útlaku.

SVOJRÁZNOSŤ TERCHOVSKEJ KULTÚRY A TRADÍCIE

Svojrásnosť sa výrazne prejavuje v hudbe – povestná terchovská muzika – a v piesňach. Rovnako treba oživiť tradície vianočných a veľkonočných sviatkov, zmeny ročných období a podobne. Pozornosť si zaslúži tvorivý prístup vo využívaní prírodných zdrojov, poľnohospodárske obrábanie pôdy v horských podmienkach, múdrosť i láska vo vzťahu k rodnej hrude. Chlieb každodenný sa v celej histórii Terchovej dobýval veľmi ťažko. To vychovalo navonok drsných tvrdých ľudí, zdanlivo

neláskavých. Keď ich však bližšie spoznáte a zblížite sa s nimi, zistíte, že sú nesmierne milí, úprimní, srdeční, otvorení a priateľskí, ochotní vždy poradiť i pomôcť. Nesmieme ale uraziť ich citlivú dušu, ponížiť ich ľudskosť plnú snov, predstáv, ale aj aktívneho vzťahu k životu, práci, prírode a k prostrediu, v ktorom sa narodili, vyrastali, žijú, pracujú, milujú i umierajú.

Krédo „Trvalo udržateľného rozvoja regiónu Terchová“ by sa malo stať prioritou súčasnej terchovskej generácie pri vstupe do tretieho tisícročia. Bolo by to v záujme Terchovčanov a ich rodákov, žijúcich mimo obce. Bolo by to však aj úprimné želanie nás, „prechodne bývajúcich a žijúcich“ v Terchovej a okolí. Neberte nás, prosím, ako „privandrovalcov“, nechceme byť cudzí medzi svojimi. Cítíme sa spoluobčanmi, z ktorých mnohým leží na srdci osud i našej Terchovej, i našej Vrátnej, i našej Malej Fatry. Aj my chceme prispieť k tomu, aby sa dosiahla harmónia prírody a človeka.

Učme spoločne deti i vnukov osobným príkladom vážiť si prírodu, zušľachtovať prostredie, v ktorom žijeme. Človek – jeho „ja“ – naplňa vlastnú identitu len v súvislosti s prostredím, kde realizuje svoje fyziologické, materiálne, sociálne a kultúrne potreby. Keď ničíme, devastujeme svoje prostredie, ubližujeme sami sebe, páchame krivdu i na vlastných potomkoch. Našou povinnosťou je, aby sme životné prostredie odovzdali budúcim generáciám aspoň také, keď nie lepšie, aké sme zdedili od svojich rodičov.

Anton BLAŽEJ
(1996)

Poznámka: Na pohrebe profesora Antona Blažeja sa okrem vedenia obce Terchová zúčastnili aj niekoľkí jej obyvatelia.

VÝSTAVA AKO POTVRDENIE HISTÓRIE

V priestoroch Slovenského inštitútu vo Viedni bolo 16. októbra 2013 opäť živie. Znela terchovská muzika a spev, v slovenčine a nemčine príhovory i hodnotenia, spomienky na takpovediac prekvapivú slovensko-rakúsku vzájomnosť i prajné želania do budúcnosti.

Slovenská národná knižnica a Matica slovenská v Martine v spolupráci so spomínaným inštitútom pripravili ďalšie pokračovanie medzinárodného výstavného projektu. Skôr ako prezradíme jeho názov, pozrime sa na obsah. A či presnejšie na osobnosť z hlbín našej histórie, ktorú sprítomňuje. Knihovník a historik, archivár

a lingvista, básnik, editor slovníkov a neohrozený reformátor uhorského školstva. Navyše človek ovládajúci plynne niekoľko cudzích jazykov, ktorý sa osvedčil aj ako znalec zákonov a dejín, filozofie a pedagogiky, ale aj slovanských a orientálnych jazykov... Je to azda dosť vedomostí, znalostí a profesií na to, aby sme mu hovorili Sokrates. Ba presnejšie – Slovenský Sokrates, pretože spomínaný múdry, rozhladený a pracovitý muž bol aj uvedomelý Slováčok. Teraz je ten správny čas prezradiť, že hovoríme o Adamovi Františkovi Kollárovi, významnom európskom vzdelancovi, dvornom radcovi samotnej cisárovnej Márie Terézie (o ich vzájomnej

úcte svedčí aj skutočnosť, že panovníčka bola krstnou mamou Kollárovej dcéry!) a riaditeľovi Dvorskej knižnice vo Viedni. Jeho slovenské a slovenské p o v e d o m i e v y c h á d z a l o z p r e d s t a v y o r g a n i c k e j p r í s l u š n o s t i S l o v á k o v k veľkému národu, ktoré vedome opieral o blízkosť Slovanov k jazykov. To však zďaleka nie je všetko, čo Kollár dokázal, o čo sa vo svojom bytostnom i dobovom osvietenstve pokúšal. Veď vo svojich publikovaných projektoch požadoval na danú dobu neuveriteľne revolučné posuny. Napríklad sa zasadzoval za zrušenie nevoľníctva, zdanenie šľachty a zavedenie náboženskej slobody. A. F. Kollár vôbec ako prvý Slováčok založil rozsiahlu knižnicu a s podporou viedenského dvora rozvinul štúdium slovanských dejín. Je dobré, že po Terchovej, kde sa Kollár narodil, pripravili výstavu pri príležitosti 295. výročia jeho narodenia a 230. výročia úmrtia vo Viedni, kde dodýchal. Chcelo by sa povedať – zdravá kollárovská logika prenesená do súčasnosti (potvrdená napríklad aj účasťou riaditeľky Rakúskej národnej knižnice). Výstava, približujúca pohnutý životný príbeh a bohaté dielo významnej osobnosti, je príležitosťou uvedomiť si dôležité poslanstvo. Ako pre Slovenské národné noviny povedal autor výstavy i reprezentačného katalógu Peter Cabadaj: „Môj slávny terchovský krajan je potvrdením historickej skutočnosti, že aj zo skromných pomerov pochádzali osobnosti, ktoré výrazne prenikli do súvekeho stredo európskeho kontextu. Adam František Kollár si určite zasluhuje dôstojnejšie miesto v povedomí súčasných generácií Slovákov.“

Riaditeľka Slovenského inštitútu vo Viedni Alena Heribanová a Peter Cabadaj počas otvorenia výstavy.

úcte svedčí aj skutočnosť, že panovníčka bola krstnou mamou Kollárovej dcéry!) a riaditeľovi Dvorskej knižnice vo Viedni. Jeho slovenské a slovenské p o v e d o m i e v y c h á d z a l o z p r e d s t a v y o r g a n i c k e j p r í s l u š n o s t i S l o v á k o v k veľkému národu, ktoré vedome opieral o blízkosť Slovanov k

Text a foto
Igor VÁLEK

(Slovenské národné noviny, roč. 28, 2013, č. 43 – 44, s. 22)

„VZNIK VESMÍRU“ NA „VEDECKÝ“ SPÔSOB

Fantazmagória ako údajná vedeckosť

Podľa „študovaných vedeckých odborníkov“ Vesmír vraj vznikol a vraj zo „singularity“, čo v ich reči znamená akože nekonečnú hustotu v nulovom bode.

A z čoho vznikla tá „singularita“? A kde a kedy sa tá „singularita“ nachádzala, keď pred „vznikom Vesmíru“ priestor a čas vraj ešte neexistoval? A čo sa nachádzalo v tej „singularite“?

V nulovom bode sa nemôže nachádzať vôbec nič. Žiadna prekážka/hmota, žiaden pohyb/energia, žiadna dráha/priestor, žiadna udalosť/ čas, žiadna zrážka/informácia, žiadne križovanie energetických – informačných tokov/ vedomie, žiaden vzťah/ zákon, žiaden rozmer/ veľkosť – hodnota/ číslo, žiaden podnet – akcia/príčina, žiadna zmena – reakcia/ následok, teda ani žiadna výbušnica a ani žiaden výbuch. Bod je hranica medzi lineárnymi úsekmi, a preto ani nemôže existovať sám o sebe, ale môže a musí existovať iba ako koniec jedného úseku a začiatok ďalšieho úseku, nachádzajúcich sa v časopriestore a vymedzených rozmermi a pohybom/energiou hmoty. „Študovaní vedeckí odborníci“ však bod nevedia zadefinovať ani chybné /vôbec, a preto jeho charakteristiku

v rámci slepého „vedeckého“ dogmatizmu nazývajú axiómou. Axióma = „vedecký“ názov pre pojmovo zahmlenú dogmu, ktorej údajná správnosť sa nedokazuje, aj keď „veda“ údajne stojí na dôkazoch.

Podľa „študovaných vedeckých odborníkov“ to nič v „singularite“, ktorá sa nachádzala nikde a nikdy (mimo priestoru a času), teda ktorá reálne neexistovala, a ktorá vznikla z pomýlených predstáv „študovaných vedeckých“ hláv, to nič, ktoré oni považujú za niečo, malo dokonca nekonečnú hustotu, ktorá sa vraj po veľkom tresku“ (bez predchádzajúcej akcie/bez príčiny) začala zmenšovať, ignorujúci nielen princípy, že nič sa nemôže stať samo od seba, a že nič nemôže existovať mimo priestoru a času, a nezávisle od hmoty a energie, teda že nič nemôže existovať mimo Vesmíru a nezávisle od Vesmíru, ale aj že nekonečno sa zmenšovať nemôže, že nekonečno koniec nemá, a preto keď je už raz niečo nekonečné, bude to nekonečné navždy.

Ak by sme ale teoretický pripustili, že nekonečno sa zmenšovať môže, tak akú hodnotu by predstavovala napríklad polovičná hustota z „nekonečnej“ hustoty, respektíve „nekonečná“ hustota zmenšená

rozpínaním na polovicu?

Pre vzťah medzi hustotou, objemom a množstvom danej substancie platí, že množstvo = objem . hustota. Koľko tej neznámej fiktívnej substancie v tej fiktívnej „singularite“ bolo, to nevieme, avšak vieme, že podľa „študovaných vedeckých odborníkov“ to malo nekonečnú hustotu s nulovým objemom, čiže podľa ich tvrdenia sa $a = 0 \cdot \infty$.

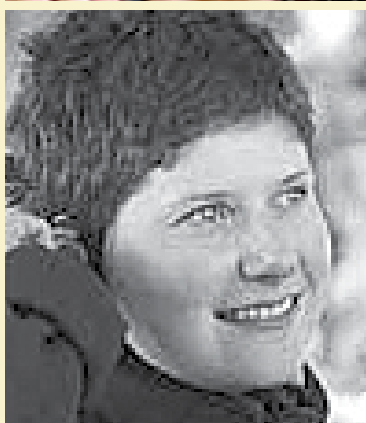
Takýto matematický vzťah je v skutočnosti samozrejme nemožný, čo však „študovaným vedeckým odborníkom“ vôbec neprekáža, a tak si kludne tária hlúposť o údajnom vzniku Vesmíru z nekonečnej hustoty v nulovom bode, podobne ako tariajú aj ostatné hlúposť, pričom niekto intelektuálne zdeformovaný /intelektuálne nesvojprávny tie hlúposť ešte aj považuje za vedu, a ich odporcov za poblúdcov a diletantov.

Najhoršie je však na tom to, že to nerobí iba niekoľko jednotlivcov, ale robí to obrovské množstvo ľudí, a preto sa tu cítim ako na planéte pomätených bláznov.

Stanislav CABADAJ

Pozdravuji všechny čtenáře
Terchovskejch novin. a přeji
mnoho zdaru a krásnej doby.
Jiri Chlumsky

Milí čtenáři Terchovskejch novin,
strávila jsem ve Vaší redakci
krásný týden a myslím, že
určitě mohly pokračovat! Těším
se znovu na shledání!

Alicu Nellis

Z celého srdce zdravím
všetchny čtenáře Terchovskejch novin,
bylo u vás krásně a doufám,
že se k vám co nejdříve vrátím!

Díky,
Martha Issovú

Čitateľm TERCHOVSKÝCH NOVÍN
želáme len to najlepšie :-)
Tých sa radi do TERCHOVEJ
viacame sú tu fantastickí
ľudia. ĎAKUJEME

Zlatica Puškárová
Patrik Švajdu

Zásluhou nášho dlhoročného spolupracovníka Jozefa Miča sme získali rukopisné pozdravy známych a populárnych osobností, určené čitateľom novín Terchová. Konkrétne ide o moderátorov a redaktorov TV Markíza Zlaticu Puškárovú a Patrika Švajdu, českých filmových režisérovc Alicu Nellis a Jiřího Chlumského a českú herečku Marthu Issovú. Agilný Jozef Mičo redakcii prisľúbil, že v získavaní pozdravov slávnych a úspešných ľudí bude pokračovať, za čo mu úprimne ďakujeme.

-red-

HUMOR, SATIRA, IRÓNIA

Tento poznáte?

/Peter GREGOR/

Deväťdesiatročný starček stojí pred úradom vlády a v ruke drží transparent, na ktorom je napísané: Ďakujem našim politikom za krásne detstvo. Hovorca vlády si to všimol, vyjde pred dvere a hovorí:

- Počúvajte, keď vy ste boli dieťa, títo páni neboli ešte na svete!
- No, veď práve preto!

Vždy som si stál za svojim názorom. A preto som nezamestnaný...

Aký je rozdiel medzi Američankou a Slovenkou?
Američanka má na rukách diamantové prstene, na krku perlový náhrdelník a na nohách čížmy z krokodílej kože. Slovenka má na rukách dieťa, na krku ožrana a na nohách krčové žily.

V predvečer 15. výročia svadby manželka v spálni rozmýšľa.

- Ktovie, či si spomenie, že zajtra máme 15. výročie? A manžel rozmýšľa.
- Keby som ju vtedy uškrtil, zajtra by ma prepustili...

Osud panien

V tom kráľovstve hrozne vyčíňal drak: denne požadoval jednu pannu. Hoci kráľ inzeroval na všetky strany, dlho sa nemohol nájsť nikto, kto by si to s drakom rozdal, a ak sa aj našiel, skončil ako tie panny, ibaže to mal bez rozkoše. Až raz sa prihlásil statný mládenec, vybojoval s drakom nelútostný boj a – zvíťazil! No aké veľké bolo prekvapenie kráľa, keď mládenec na štátnych oslavách, usporiadaných na jeho počesť, odmietol princeznú a pol kráľovstva. Ako sa ti len odvdáčime, pýtal sa dojatý kráľ. Je to predsa jasné, odvetil mládenec: chcem denne jednu pannu...

Počul som, že tvoja svokra dostala otravu krvi. Čo sa jej stalo?
- Zahryzla si do jazyka!

Daj, Panebože!

Daj, Panebože, nech je krásny ten najkrajší v Terchovej.
A nech si nájde čas aj na sny, a šťastie mu neodvej.

Daj, Bože, nech má múdrosť v hlave, tak, ako nik v okrese.
Nech moje telo v druhom stave s ním dobrú zvesť donesie.

Daj, Panebože, nech vie skákať do výšky i do diaľky.
A keď bude chcieť, môže plakať nad stavom zlej morálky.

Daj, Panebože, naňho bacha, keď uchopí strelnú zbraň.
Nech nemieri ňou na valacha, a od žien ho taktiež chráň.

Nech, Panebože, je to Slovák, a nemusí byť hrdina.
A nezláka ho za pár stoviek politická vidina.

Daj, Panebože, nech raz visí v každej škole na stene.
Ja viem, že Ty si veľkorysý, ďakujem Ti blažene.

Stanislav ŠTEPKA

A ešte do druhej nohy...

Američan
hovorí:

– Ja mám takú ženu, že keď si sadne na koňa, má nohy až po zem. Niežeby bol kôň taký malý, ale také krásne, dlhé nohy má.

Francúz hovorí:

– Keď ja obopnem svoje prsty okolo pásu mojej ženy, prsty sa mi spoja. Niežeby som mal také veľké ruky, ale taký tenký driek má moja žena.

Cigán hovorí:

– Moja žena má taký zadok, že keď jej po ňom plesnem, ešte aj po mojom návrate z roboty sa trasie. Niežeby mala taký veľký zadok, ale ja tak skoro chodievam z roboty.

Farár

sa rozčuľuje:

– Kostol prázdny, nikde nikoho, ani organista neprišiel. Kto dnes bude hrať?

Kostolník odpovedá:

– Slovensko so Švajčiarskom.

Tri

ženy idú z dámskej jazdy domov a rozhodnú sa, že si cestu si skrátia cez cintorín.

Zrazu začne fúkať silný vietor, ženy sa

zľaknú a utekajú ozlomkrky do svojich obydli. Na druhý deň sa rozprávajú ich muži:

– Chlapi, hovorí jeden, naše manželky nás určite podvádzajú! Moja žena prišla domov celá rozgajdaná.

– To je nič, hovorí druhý, moja mala roztrhané nohavičky!

– Chlapi, hovorí tretí, to je stále nič oproti tomu, čo sa stalo mne. Moja prišla domov úplne nahá a okolo pliec mala fialovú stuhu s nápisom: Nikdy na teba nezabudneme, kolegovia z práce!

Záhorácke
víno

„Banánové víno – každý banoval, že ho pil.

Záhorácky tramín – keď ho chlasceš, mosíš sa držať trámu.
Neutrónové víno – chuapi padajú, šenk ostáva.

Tigrí úsmjev – keď sa napiješ, tak ceríš zuby jak šelma.

Trojchuapové víno – jeden pije a dva ho držia, aby nespadeu.

Kolenačkové víno – ideš kolenačky popod okná suseda, aby ta, nedajbože, nezavolať na pohárek.

Rýnske víno – jak ho vypiješ, mosíš sa držať rýny.

Hoscovské víno (velice vyhľadované) – ponúkneš ho hoscom a máš od ich nášček na dva roky pokoja.

Ďecké víno – večer si ho vypiješ a ráno sa učíš chodit a mlúvit jak dzecko.

Šuškové víno – jak sa ho napiješ, natáhne ti tak hubu, že môžeš sám sebe šuškať do ucha.

Záhorácke púlnoční omšové víno

– o púl noci vypiješ dvje deci a ráno za teba slúža omšu.“

VÝSTAVA OBRAZOV ŠTEFANA TLACHÁČA

Dňa 8. novembra 2013 bola v relaxačno-informačnom centre Terchovec sprístupnená výstava obrazov Štefana Tlacháča. Stalo sa tak v rámci osláv sv. Martina. Výstava trvala do 21. novembra.

Muž je úspešný vtedy, keď dokáže zarobiť viac, než stihne jeho žena minúť...
(záver je v tajničke)

Pomôcky: Balat, pelit, Noha, erolit, rét, Ada					Polokrovitá rastlina	Ostrič na kosu	tv oko	Solmizačná slabika	Zaštepil	Žvočích (kniž.)	Vábil	Morský hlbkomer	4. časť tajničky	Kresali	Biblická hora pri Jerevane
Predložka 2. pádu							Trihal (kniž.) Popijaj				Úzka doska				
3. časť tajničky											Žltohnedá farba Osobné zámeno				
Kráčali								Zvuk hodin Pooral					Zvratné zámeno Miešanec belocha a černocho		
Značka kiloampéra Stará čínska flauta							Nižší slachtic Juho- americká ryba					Znemožňuj. Rev (expr.)			
Autor: Jozef Blaho	Ostrelovač	Dámska bavínená šatovka	Druh slimáka	Tam Popevok		Dobýval zo zeme Robil mokrym						Kryštálická bridlica Ničil ohňom			
Mohli						Kazil Belgický architekt					Názov pre ilovité horniny Udrel nohou				
Zolov román					Vedecký skúmal Plnený múčník					Semená kávovníka Zhon (novor.)			6. časť tajničky	Tropický plod	
Planétka				Započal Drobný morský žvočích					Šero, prítmie Robil						
2. časť tajničky			Sekal Bijú (expr.)					Kopit po česky Cudzokraj- ný kopytník					Jeden po francúzsky Diera		
Obrusoval pilníkom							Smel Strk na vozovky					Meno Jozefa Vidina v spánku			
Meteorický kameň (miner.)						Španielska rieka Tadiaho					Šiator Austrálsky papagáj				
Indický fyzik					Letecký útok Obdobie					Mačkovitý dravec Smerom dolu			7. časť tajničky	Zodral	
	Mužské meno	Rímskych 49 1. časť tajničky			Očakával Pestúnka (zastar.)					Pohrozenie Český básnik					
Obec pri Komárne				Pozoroval Polovica					Ťavi kríženc Epocha triasu (geol.)			Ochotne Mena Macaa			
Vodná elektrárň			Tekvicovitá rastlina Skratka Tatra banky					Privádzajú na svet Skratka knokautu					Skratka juniora Gén, idant		
Mužské meno					5. časť tajničky						Africký vták				
Staro- egyptská lutna						Obkrútil					Ošatil				

EXPOZÍCIA JÁNOŠÍK A TERCHOVÁ

Ďakujeme za peknú a pútavú prehliadku.

10. 2. 2013
rodina Bagainová, Košice

Skvelá výstava. Škoda, že sa nepremieta viac filmov.

2. 3. 2013
nečitateľný podpis

Skvelá výstava.

2. 3. 2013
rodina Štefana Litvíka, Kysucké Nové Mesto

Bolo to pekné, všetko zaujímavé a múzeum krásne.

5. 3. 2013
nečitateľný podpis

Bohatým bral, chudobným dával.

5. 3. 2013
nečitateľným podpis

Mne sa páčila trojkráľová hviezda.

5. 3. 2013
Olívia a Viki Salen

Je tu toho dosť málo.

8. 3. 2013
nečitateľný podpis

Bolo to zaujímavé, sme o niečo múdrejší.

8. 3. 2013
3 x nečitateľný podpis, Levice

Mne sa páčila basa a bič.

18. 3. 2013
7-ročná Katka, Košice

Veľmi sa nám tu páčilo. Kiež by boli takí Jánošíkovia aj dnes.

30. 3. 2013
nečitateľný podpis

Jánošík je sloboda a sloboda je večná!

31. 3. 2013
Peťo a Gabika

Ďakujeme – zaujímavé a poučné.

14. 4. 2013
Eva, Košice

Konečne sme sa dozvedeli o Jánošíkovi pravdu.

Ďakujeme.
25. 4. 2013
nečitateľné podpisy

Mám príjemné pocity z Terchovej, akoby tu v ovzduší bolo čosi neopísateľné, ale aj slovenské.

25. 4. 2013
nečitateľné podpisy

Bolí sme tu a trochu sme si aj poplakali...

5. 5. 2013
rodina Balalonská, podpisy 5 generácií

Nech žije v pamäti Jánošík ako hrdina.

5. 5. 2013
nečitateľné podpisy

Prišli sme, videli sme, zvíťazili sme.

5. 5. 2013
nečitateľné podpisy

Nech žije Jánošík v pamäti i ďalších generácií ako hrdina!

5. 5. 2013
nečitateľné podpisy

Ďakujeme veľmi pekne za prehliadku.

12. 5. 2013
ZŠ Karpatská

História je učiteľkou života. Ďakujeme za hodnotný výklad. Veríme, že vedomosti o Jánošíkovi využijeme v ďalšom štúdiu.

24. 5. 2013
ZŠ a MŠ Dolná Trnovská, 5.A

Prežili sme krásny deň.

26. 5. 2013
návštevníci z Prešova

Ďekujeme za krásnou a poučnou prehliadku.

28. 5. 2013
A 3 V

Ďakujeme za príjemne strávené chvíle a veľmi pekný, veku primeraný výklad.

30. 5. 2013
ZŠ Gaštanová Žilina, 4.A a 4.B

Manželvia na svadobnej ceste po 10 rokoch.

7. 6. 2013

Veľmi sa nám v tomto krásnom kraji páči. Sme radi, že zachováte históriu. Ešte sa vrátíme.

15. 6. 2013
Martin a Lacka Velická

Ďakujeme za krásnu expozíciu.

18. 6. 2013
deti zo spojenej školy v Belej

Terchová je prekrásny kraj. Expozícia je pekná.

Ďakujeme.
19. 6. 2013
dva podpisy

Účastníci medzinárodného maliarskeho plenéra.

Bolo to super. Ďakujeme!

19. 6. 2013
Umelecká beseda slovenská

Deti zo ZŠ v Radostke.

27. 6. 2013
mnoho podpisov

Srdečná vďaka za krásne prijatie a peknú prehliadku.

30. 6. 2013
mnoho podpisov

Je tu krásne – máme krásnu rodinnú dovolenku.

Ďakujeme.
5. 7. 2013
rodina Mrvová z Kalamen

Ďakujeme za peknú expozíciu, ktorú ste pripravili pre návštevníkov.

6. 7. 2013
nečitateľný podpis

„Na Kysuci pána není, čo by ma dal do väzení, ani pán, ani kňaz, čo by ma dal na reťaz.“

7. 7. 2013
bez podpisu

Veľmi pekný zážitok, za ktorý ďakujeme a prajeme veľa úspechov.

14. 7. 2013
Marián Tkáč s rodinou

Bolí sme tu 17. 7. 2013 zo Švajčiarska, Piešťan a Drhoviec.

Pri krátkej zastávke som si pozrel múzeum v kolíske mojich predkov.

17. 7. 2013
nečitateľný podpis

Vaša výstava ľudového umenia a tradícií je veľmi poučná a má čo povedať aj dnešnému človeku.

Ďakujeme.
28. 7. 2013
bez podpisu

V roku 2013 navštívilo expozíciu Jánošík a Terchová 8 200 záujemcov. Počas ostatných rokov to boli návštevníci z týchto štátov: Anglicko, Argentína, Austrália, Belgicko, Brazília, Cyprus, Česko, Dánsko, Fínsko, Francúzsko, Holandsko, Čile, Chorvátsko, Írsko, Izrael, Japonsko, Kanada, Kórea, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Nemecko, Nový Zéland, Nórsko, Peru, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Rusko, Slovinsko, Srbsko a Čierna Hora, Sýria, Španielsko, Švajčiarsko, Švédsko, Taliansko, Ukrajina, USA a, samozrejme, Slovensko. Prehľad štátov nie je kompletný. Nie všetci návštevníci zanechali po sebe písomný záznam.

VÝSLEDKY A TABUĽKY FUTBALOVÝCH SÚŤAŽÍ MUŽSTIEV FK TERCHOVÁ (JESENNÁ ČASŤ ROČNÍKA 2013/2014)
V. liga skupina A – muži

KOLO	SÚPERI	STAV	GÓLY
1. kolo	FK Terchová – OFK Kotešová	2 : 1	góly: Rybár 2
2. kolo	Slávia Staškov – FK Terchová	1 : 2	góly: Rybár, Králik
3. kolo	FK Terchová – Polom Ráková	5 : 1	góly: Králi 2, Polet', Ripel, Romančík
4. kolo	FK Terchová – Jednota Bánová	2 : 0	góly: Polet', Králik
5. kolo	FK Strečno - FK Terchová	0 : 0	
6. kolo	FK Terchová – ŠK Radola	3 : 0	góly: Ján Vantúch 2, Polet'
7. kolo	TJ Stráža - FK Terchová	0 : 0	
8. kolo	FK Terchová – ŠK Čierne	1 : 0	gól: Polet'
9. kolo	FK Rajec - FK Terchová	0 : 4	góly: Juraj Vantúch 2, Ján Vantúch, Polet'
10. kolo	FK Terchová – Pokrok Stará Bystrica	2 : 1	góly: Juraj Vantúch 2
11. kolo	TJ Divina – FK Terchová	3 : 0	kontumačne
12. kolo	FK Terchová – Slovan Skalité	1 : 0	gól: Ján Vantúch
13. kolo	ŠK Belá - FK Terchová	1 : 1	gól: Polet'

IV. liga Sever - dorast

KOLO	SÚPERI	STAV	GÓLY
1. kolo	FK Terchová – ŠK Čierne	1 : 3	gól: M. Baláž
2. kolo	Slovan Podvysoká - FK Terchová	1 : 2	góly: Cingel, Struhárňanský
3. kolo	FK Terchová - Polom Raková	3 : 2	góly: Kačáni 2, Čejka
4. kolo	FK Terchová - Snaha Zborov	12 : 0	góly: Baláž 2, Čejka 2, Kvočka 2, Š. Jánošík, Kačáni, Cingel, T. Muráň, Struhárňanský, Švec
5. kolo	FK Strečno – FK Terchová	1 : 3	góly: Baláž, Čejka, Kvočka
6. kolo	FK Terchová - ŠK Radola	3 : 1	góly: Baláž, L. Jánošík, Čejka
7. kolo	ŠK Štiavnik - FK Terchová	3 : 1	gól: Baláž
8. kolo	FK Terchová - REaMOS Kys. Lieskovec	2 : 1	góly: Baláž, Kvočka
9. kolo	FK Rajec – FK Terchová	7 : 1	gól: Baláž
10. kolo	FK Terchová – Pokrok St. Bystrica	4 : 0	góly: Baláž 3, Kvočka
11. kolo	Tatran Oščadnica - FK Terchová	2 : 2	góly: Cingel 2
12. kolo	FK Terchová – Fatran Varín	2 : 2	góly: Baláž, Kvočka
13. kolo	ŠK Belá - FK Terchová	2 : 1	gól: Baláž

I. trieda - žiaci

KOLO	SÚPERI	STAV	GÓLY
1. kolo	FK Terchová – TJ Horný Hričov	1 : 0	gól: D. Švec
2. kolo	FK Terchová – cementáreň Lietavská Lúčka	4 : 1	góly: D. Švec 2, V. Holúbek, J. Holúbek
3. kolo	TJ Višňové – FK Terchová	0 : 0	
4. kolo	FK Terchová – TJ Štart Velké Rovné	2 : 1	góly: J. Holúbek, V. Holúbek
5. kolo	FK Terchová – TJ Tatran Bytčica	7 : 1	góly: D. Švec 5, J. Holúbek, Š. Holúbek
6. kolo	OŠK Kamenná Poruba – FK Terchová	3 : 5	góly: V. Holúbek 2, E. Sekerka, J. Zicho, M. Grondžák
7. kolo	TJ Družstevník Turie – FK Terchová	6 : 0	
8. kolo	OŠK Nededza – FK Terchová	0 : 0	
9. kolo	FK Terchová - OŠK Stráňavy	5 : 0	góly: M. Hrnko 2, P. Hrnko, J. Holúbek, V. Holúbek
10. kolo	FK Predmier – FK Terchová	4 : 0	
11. kolo	FK Terchová – ŠK Štiavnik	4 : 2	góly: D. Švec 2, M. Hrnko, Š. Holúbek
12. kolo	TJ Družstevník Zbyňov – FK Terchová	2 : 1	gól: D. Švec
13. kolo	FK Terchová – TJ Považan Nez. Lúčka	2 : 1	góly: D. Švec 2

Hodnotenie trénera žiakov Martina Polet'a: „Čo sa týka výsledkovej stránky tak sme mohli byť na tom i lepšie. Ale čo sa týka herného prejavu, s tým môžem byť spokojný. Hráči sa snažili hrať kombinačne, tvorivo a góly padali po pekných akciách. Prekvapením boli pre mňa hráči, ktorí len teraz prešli z mladších do starších žiakov. Vedeli sa vysporiadať s fyzickou presilou protihráčov a dobre do mužstva zapadli. Chalani spravili veľký posun, ešte musia zmeniť myslenie, najmä keď hráme vonku, lebo v niektorých zápasoch vonku to bolo ustráchané. Máme tu veľa talentov, a je to na nás ako budeme s nimi pracovať. Dúfam, že sa veľa z nich presadí aj ďalej.

Káder žiakov: Dávid Švec, Jozef Zicho, Matej Kováčik, Jaroslav Holúbek, Erik Sekerka, Adam Vallo, Matúš Mažgút, Peter Berešík, Šimon Sekerka, Šimon Holúbek, Viktor Holúbek, Magdaléna Ondrušová, Patrik Cvacho, Jaroslav Hanuliak, Martin Hrnko, Patrik Hrnko, Alojz Kubala, Matej Mažgút, Jakub Komačka, Peter Krištofík, Erik Berešík, Michal Grondžák, Peter Repán a ďalších 25 ml. žiakov.

V. liga dospelí - skupina A - 2013/14

1	TJ Stráža	13	10	2	1	31:13	32
2	FK Terchová	13	9	3	1	23:8	30
3	ŠK Čierne pri Čadci	13	8	2	3	32:18	26
4	FK Strečno	13	8	2	3	29:18	26
5	Jednota Bánová	13	8	1	4	33:12	25
6	TJ Divinka	13	6	3	4	17:23	21
7	Slávia Staškov	13	6	1	6	21:25	19
8	ŠK Belá	13	5	3	5	21:21	18
9	Polom Raková	13	3	3	7	22:26	12
10	Slovan Skalité	13	2	5	6	19:26	11
11	OFK Kotešová	13	3	2	8	16:31	11
12	FK Rajec	13	3	2	8	16:32	11
13	Pokrok Stará Bystrica	13	2	2	9	11:25	8
14	ŠK Radola	13	1	3	9	15:28	6

IV. liga dorast sk. A - 2013/14

1	ŠK Belá	13	11	0	2	52:23	33
2	ŠK Čierne pri Čadci	13	10	0	3	44:14	30
3	ŠK Štiavnik	13	9	3	1	42:14	30
4	Fatran Varín	13	8	1	4	36:26	25
5	FK Rajec	13	8	0	5	30:16	24
6	FK Terchová	13	7	2	4	17:23	23
7	REaMOS Kysucký Lieskovec	13	7	1	5	37:25	22
8	ŠK Radola	13	6	1	6	42:39	19
9	FK Strečno	13	2	5	6	21:34	19
10	Pokrok Stará Bystrica	13	6	1	6	28:46	9
11	Tatran Oščadnica	13	2	3	8	23:48	9
12	SNaha Zborov nad Bystricou	13	3	2	9	19:59	8
13	Slovan Podvysoká	13	1	3	9	16:41	6
14	Polom Raková	13	1	2	10	18:41	5

I. trieda žiaci

1	TJ Družstevník Turie	13	12	0	1	68:9	36
2	FK Predmier	13	12	0	1	70:13	36
3	TJ Družstevník Zbyňov	13	9	2	2	55:16	29
4	FK Terchová	13	8	2	3	32:22	26
5	ŠK Štiavnik	13	8	1	4	55:27	25
6	TJ Štart Velké Rovné	13	7	3	3	37:18	24
7	Cementáreň Lietavská Lúčka	13	7	1	5	40:23	22
8	OŠK Kamenná Poruba	13	4	1	8	34:49	13
9	OŠK Nededza	13	3	4	6	18:34	13
10	TJ Višňové	13	4	1	8	15:32	13
11	TJ Horný Hričov	13	3	1	9	16:37	10
12	TJ Považan Nezbudská Lúčka	13	3	0	10	8:68	9
13	OŠK Stráňavy	13	1	1	11	13:58	4
14	TJ Tatran Bytčica	13	1	1	11	13:68	4

Reprezentant Róbert BOŽENÍK ml.

Pri príležitosti otvorenia Národného tréningového centra v Poprade sa 5. novembra 2013 konal i medzinárodný futbalový zápas medzi reprezentáciami Slovenska a Maďarska v kategórii 15-ročných. V základnej zostave Slovenska sa objavil a reprezentačnú premiéru zažil aj Róbert BOŽENÍK ml., hráč MŠK Žilina, ktorý začínal v FK Terchová. Zápas sa pred 1 320 divákmi skončil 0 : 0 a Róbert si v zápase „odkrútil“ 50 minút.

Do ďalšej futbalovej kariéry mu želáme veľa zdravia a úspechov.

Foto - 2013 SFZ Roman FERSTL

Zľava: Zsombor Takács (Maďarsko) a Róbert Boženík (SR) v prípravnom zápase Slovensko "15" - Maďarsko "15" (0:0) na štadióne NTC v Poprade. Poprad 5. november 2013

Vybudovanie nových bežeckých tratí

Združenie turizmu Terchová v spolupráci s OOCR sa púšťa do nového projektu vybudovanie bežeckých tratí. Prvá trasa bude viesť od Roľníckeho družstva Terchová po Hotel Bránica; dĺžka trate je vyše 20 km. Východiskové body: Roľnícke družstvo Terchová, kemp Nižné Kamence, Hotel Bránica. Parkovanie bude zabezpečené pri Hoteli Bránica a RIC Terchovec, kde je možnosť využitia wlnes.

V zdravom tele, žiť je skvelé

Základná škola s Materskou školou A. F. Kollára v Terchovej, v spolupráci s agentúrou LETart, usporiadali pre svojich žiakov hudobno-výchovné predstavenia V zdravom tele, žiť je skvelé (I. stupeň ZŠ) a Bezsvedomie (II. stupeň ZŠ).

Prostredníctvom hovoreného slova a piesní prechádzali žiaci témami zdravého životného štýlu, intolerancie, šikanovania, narastajúceho chladu v medziludských vzťahoch a úcty človeka k človeku. V programoch bola použitá vizuálne atraktívna projekcia s textami piesní, motivačnými fotografiami a obrazmi, ktoré urobili z koncertov veľký hudobný aj vizuálny zážitok.

Výchovné programy sa konali v Kultúrnom dome A. Hlinku v Terchovej. Účinkovali v nich: Róbert Šimko – spev, gitara; Roman Nadányi – spev, bicie nástroje, hovorené slovo; Jozef Bittera – gitara, spev.

MALÁ ÚVAHA O KULTUŘE MIMO CENTRA

*Uctivé pozdravy všem členům
Terchovského novín,
zvláště pak hudebníci-terchovské
mládeži,
s přáním pokračovat včas
a všeho dobra do nového roku*

Jelenuk Hnát.

15. XI. 2013

Kultura – ostatně tak, jako každý jiný projev lidského ducha – měla svá období rozvoje příznivého i nepříznivého. Současná doba, ovládaná kultem zbožňování věcí, se nejen ráda vzdává duchovních hodnot, nad kterými opovrživě mávne rukou. Přední odborníci hovoří o celosvětově prudkém úpadku vzdělanosti (to nemá nic společného s lavinovitě vzrůstajícím kvantem tzv. „informací“, poskytovaných elektronickými médii; naopak: tento informační zával je právě to, čím je nevzdělanost vytvářena). Existence lidské společnosti dneška není ohrožována ani tak nedostatečným rozvojem skutečné kultury, jako investicemi do náhradních „alternativních kultur“, jako je např. „popkultura“ a podobné jevy. Obzvláště mladý člověk je vystaven lákavým svodům ve stylu nabídek obchodních řetězců: ke koupí je cokoli, tedy i „popkultura“. Mladí lidé se na základě této „nabídky“ masově shromažďují a „jednotně“ vyjadřují svůj hold „nové kultuře“. (Napadne někoho nápadná podobnost těchto vyznavačů popkultury s masami nacistické a komunistické mládeže, které se rovněž organizovaně „radovaly“ na svých shromážděních?) Že přitom o žádnou skutečnou kulturu vůbec nejde a že takové konání nemá s opravdovou kulturou vůbec

nic společného, nikoho z účastníků takových „multikulturních“ mumrajů vůbec nezajímá.

Do jaké zcela jiné atmosféry však člověk vstoupí, ocitne-li se v Terchovské dolině! Měl jsem takové štěstí v předposledním listopadovém týdnu. Můj vzácný přítel, pan Rudo Patrňiak, mě na tuto dobu pozval, abych mohl nejen obdivovat krásy zdejší přírody, které jsou neopakovatelné. Bylo mi dopřáno vejít ve styk i s terchovskou hudební mládeží. Již několik roků se nezabývám pedagogickou činností, během níž jsem se věnoval převážně středoškolské i vysokoškolské mládeži. Tím více však jsem byl překvapen vztahem žákyň terchovské pobočky ZUŠ k hudebním úkolům, které si předsevzaly. Základem jejich muzikality je bezesporu celková hudební atmosféra, kterou tento kraj žije. K tomu je třeba připočíst péči a porozumění, kterou jejich rozvoji věnuje jejich učitelka klavíru paní Zuzana Patrňiaková. Z jejich vztahu vyzařuje vzájemná důvěra i respekt, bez něhož se nedá nic seriózního vytvořit. Rovněž tak rodiče, kteří umožňují svým dětem jejich práci a poskytují jim tak zásadní podporu, se na jejich důležité činnosti významně podílejí. Součet toho všeho pak působí na žáky takovým způsobem, že je jich práce baví, že

jim způsobuje radost. Spolu s vyzráváním jejich věku budou tito žáci nuceni postupně poznávat, že život se neskládá pouze z toho, co nás „baví“. Budoucí student – v určitém smyslu není rozdílu mezi studentem klavíru a studentem medicíny – bude muset zápasit s nejedním problémem, ale úkoly jsou od toho, abychom je překonávali. Profesionální dráha však není jedinou možností hráče na hudební nástroj. Ti, kteří u nástroje vytrvají, protože jim jejich láska ke klávesovému nástroji trvale učarovala, budou odměněni tím, že jim hudba bude stálým zdrojem životní radosti.

Závěrem bych se rád zmínil o jednom vzácném pozvání. Terchovský pan farář mě požádal, abych v průběhu sobotní mše sv. (23. 11.) zahrál na klavír. K tomu jsem si zvolil Intermezzo B-dur Johanna Brahmsa. Po prvé v životě jsem slyšel, jak zní zvuk klavíru v chrámové prostora. I tím pro mě Terchová byla výjimečná.

Zdeněk HNÁT

Poznámka: Autor článku je významný český klavírista a pedagog, laureát mezinárodní sůtaže Pražská jar.

Pri príležitosti mesiaca **ÚCTY K STARŠÍM** sa naši seniori stretli 27. októbra 2013 v Relaxačno-informačnom centre Terchovec. O program sa im postarali detí a mládež z folklórnych súborov.

Vianočný koncert **PRE EVIČKU,**

sa uskutočnil 11. decembra 2013 o 16.30 hod. v koncertnej sále ZUŠ v Nižných Kamencoch.
Ľiaci a pedagógovia ZUŠ

Kvalitné termoplastické extrudované a vstrekované výrobky

+421 41 507 11 01
 sales@cobaautomotive.sk
 www.cobaautomotive.sk

COBA
 automotive

OPĀTOVNÉ MENOVANIE RIADITEĽKY ŠKOLY

Staronovou riaditeľkou školy v Terchovej sa stala Renáta Opalková. Jej vymenovanie bolo spojené s krásnym kultúrnym programom žiakov. Slávnostné menovanie sa konalo v obradnej sieni Obecného úradu v Terchovej 14. novembra 2013. Okrem novej riaditeľky sa na ňom zúčastnili aj predstavitelia obce na čele so zastupujúcim starostom Mariánom Zajacom, zástupcovia pedagógov, rodičov a žiakov.

Dňa 12. decembra 2013 o 17,30 hod. v KD A. Hlinku v Terchovej sa uskutočnilo vianočné vystúpenie pod názvom **VIANOCE SPOD ROZSUTCA**. V programe vystúpili: DsFS Terchovček, FS Terchovec a ŽSS Podolie. Bližšie informácie sú na: www.terchova-info.sk

Dňa 15. decembra 2013 o 16,00 hod. sa uskutoční vo Veľkej sále Mestského divadla v Žiline. Program s názvom **ČARO VIANOČ V TERCHOVEJ**. Bude to galaprogram folklórneho súboru ROZSUTEC zo Žiliny.

Aký by to bol 6. december, keby aj do Terchovej nezavítal Mikuláš? Nebolo tomu inak ani tento rok. Mikuláš so svojimi pomocníkmi rozdával darčeky tým najmenším. Počas potulovania sa po terchovských uliciach na svojom koči dokázal všetkým malým aj veľkým vyčariť úsmev na tvári.

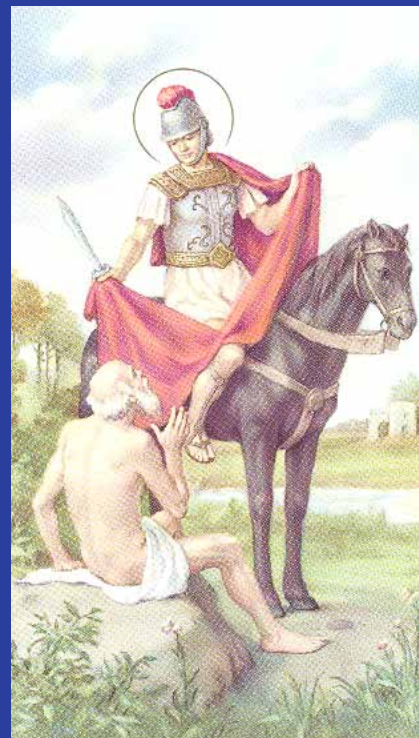
Dňa 29. decembra 2013 o 15,00 hod. v kostole sv. Cyrila a Metoda v Terchovej sa uskutoční **VIANOČNÝ KONCERT rodiny HLBOCKEJ**. Tento koncert sa uskutoční na sviatok Svätej rodiny a bude završením roka svätých Cyrila a Metoda.

Tradične tak ako rok minulý aj teraz sa bude konať **39. ročník JASLIČKOVEJ POBOŽNOSTI** a to dňa 25. decembra 2013 o 15,00 hod v kostole sv. Cyrila a Metoda v Terchovej.

Potešili starkých z Domova dôchodcov

Zaslúžia si našu lásku, nehu a pozornosť. V tomto duchu vďaka k nim sa nieslo predvianočné vystúpenie žiakov ZUŠ L. Árvaya Žilina, elokovanej speváckej a klavírnej triedy v Terchovej, pod vedením pedagogičiek Anny Dávidíkovej a Zuzany Patrničakovej. Koncert sa uskutočnil 5. decembra 2013 a bol venovaný obyvateľom Zariadenia pre seniorov a Domu sociálnych služieb v Terchovej. Vedenie ZPS a DSS pripravilo pre všetkých spoločné posedenie starkých s deťmi, spojené s občerstvením.

OSLAVY SV. MARTINA v Terchovej sa uskutočnili s týmto programom

PIATOK 8. november 2013
Relaxačno-informačné centrum TERCHOVEC

8. - 21. november 2013
VÝSTAVA OBRAZOV Z TVORBY Štefana TLACHÁČA

NEDEĽA 10. november 2013

Kostol sv. Cyrila a Metoda
10.30 h
SLÁVNOSTNÁ SV. OMŠA
11.30 h
FARSKÁ POKLONA
16.30 h
VEČERNÁ POBOŽNOSŤ S POŽEHNANÍM

PONDELOK 11. november 2013

Kaplnka sv. Martina v zariadení pre seniorov a DSS Terchová
10.30 h
SV. OMŠA

TERCHOVÁ

Obecné noviny TERCHOVÁ. Vydáva Miestne kultúrne stredisko Terchová. Šéfredaktor: Ján Miho ml.

Redakcia: Helena Laščiaková, Katarína Halapiová

Redakčná rada: Peter Cabadaj, Rudolf Patrničiak, Vladimír Križo, Milan Moravčík st., Mgr. Renáta Opalková, Ing. Marián Zajac, Marián Žiško, Mgr. Katarína Ďuratná, Václav Bobáň, Mária Vrábliková Janičiková

Jazyková úprava: Peter Cabadaj. Tlač: Varínska tlačiareň, Varín. Príprava tlače: Ing. Peter Švec

Adresa redakcie: MKS Terchová, tel. č. 041/569 51 29. OcÚ Terchová, tel. č. 041/569 51 38, fax. 041/569 53 10
Registračné číslo: 1/92, ISSN 1338-8827.

Evidenčné číslo: 3548/09. Vyšlo v decembri 2013.